...ы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 79 (7987)
АПРЕЛИИН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Арад зоной оюун бэлигые бадаруулха

...ммунистическэ партиин сэсэн ...эн национальна политикын ...р манай бурят-монгол арад ...араа социалистическэ, формоо... национальна соёл болбосорол... болонхой. Мүнөө республика ...най 3 театр, хэдэн олон кино...рууд, культурын байшангууд, ...н булангууд, уншалгын бай...ууд, культбазанууд хүдэлмэ...э. Гадна городууд ба хүдөө ню...удта уранһайханай самодея...ностиин хэдэн зуугаад коллек...уд эмхидхэгдэнхэй. Эдэ коллек...удтэ үргэн ниитэ хүн зон, эл... ажалда ябажа байгаа мэргэ...эд, интеллигентнэр хабаадал..., өөһэдынгөө бэлиг шадаба... улам нарижуулна. Уранһайха... самодеятельность арад зоной ...аһаа бэлигтэ хүнүүдые шэлэн ...о, дэбжүүлхэ үргэн арга болом...лгоно. Хүдөөгэй уранһайханай ...деятельностиин коллективүүдэй ...аһаа урган гараһан бэлигтэ ...д манай столицын театрнууд... ...шэлэгдэн абтажа хүдэлмэрилнэ, ...оймнай централъна городуудай ...ай һургуулинуудта һуралсажа ...а. Жэшээлхэдэ, хүдөөгэй уран...анай самодеятельностьда ха...алсажа, бэлиг шадабариингаа ...ар илгарһан нүхэр Шулунова ...та) мүнөө Бурят-Монголой гү... филармониин артистка бо... оронойнгоо городуудаар гаст...до ябалсажа байна. Мүн үн...эн жэлнүүдэй харалгада ирагуу ...ан хоолойгоороо олониие һонир...һан нүхэр Эрдынеев (Барга...) консерваторидо абтаад, мүнөө ...нградта һуралсана.

...анһайханай самодеятельно... харалга хаа хаанагүй жэл бү... үнгэргэдэг һайн һайхан зан... манай орон дотор бии болон... Энэ хадаа үргэн ниитэ арад зо... формоороо национальна, удхаа... социалистическэ культурые ба...улха, парти, правительствын ...тикые, искусствын туйлалта...ые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэг... үүргэ эзэлнэ.

...э жэлэй март һараһаа эхилэн ...ублика доторнай хүдөөгэй уран...анай самодеятельностиин кол...вүүдэй харалга үнгэргэгдэжэ... Энэ харалгада аймаг бүхэн...эдэн арбаад коллективүүд ха...алсана. Тэрэ тоодо ганцахан гү... культурын эмхи зургаануудай шахуу коллективүүд оролсоно. ...нөө Зэдын, Кабанскын, Бичу... Яруунын, Түнхэнэй ба бусад ...гуудта болоһон уранһайханай ...деятельностиин харалга яһала ...аар үнгэргэгдэбэ. Зарим түрүү ...ктивүүд хүгжэмтэ зохёолнуу... ...гүйсэдхэдэг, томо томо пьесэ...ые өөһэдөө найруулан табидаг ...о. Энэ ушар хүдөөгэй хүн зо... культурна ургалтые эли тодоор ...улна гээшэ.

...руунын аймагта болоһон харал... хамта 10 коллектив гэхэ гү, 189 хүн хабаадалсаа. Энэнь үн...гшэ жэлэйхидэ орходоо 41 хү... олон болоно. Ленинэй нэрэм... колхозой уранһайханай само...ельностиин коллектив (хүтэлбэ...гшэнь нүхэр Самбуев) һонир...ой ба олон янзын программа ...эн байна. Тэдэнэй табиһан «Хониной шэхэн» гэжэ зүжэгэй гол рольнуудые колхознигууд нүхэд Егнинов, Самбуева гэгшэд шадабаритай бэрхээр надаа. «Тахуунай» гэжэ богонихон зүжэг, дуунуудые, уран уншалга гэхэ мэтын номернуудые тэдэнэр харуулаа. Мүн мяха-һүнэй совхозой коллектив «Свадьба в малиновке» гэжэ опереттэһээ нэгэ сценэ харуулһан, «Ангуушад» гэжэ хатарые наадажа олониие баярлуулһан байна.

Эдэ бүхы һайшаалтай зүйлнүүдэй хажуугаар хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин харалгада бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии байна. Самодеятельностиин коллективүүдэй үдэр бүриин хүдэлмэридэ партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинуудай зүгһөө туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ. Самодеятельностиин хүдэлмэридэ ехэнхидээ залуушуулай хабаададаг хаданъ комсомольско организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэхэ байгаа. Теэд зарим колхозуудай комсомольско эхин организацинууд энэ шухала хэрэгтэ залуушуулые олоор хабаадуулха, тэдэнэй оюун бэлигые бадаруулха тушаа анхарал батаар хандуулна. Тиимэһээ олохон колхозуудта, эмхи зургаануудта самодеятельностиин коллективүүд үшөөл эмхидхэгдээгүй байһаар. Зэдын аймагта энэ жэлдэ аяар 5 колхоз уранһайханай харалгада хабаадангүй үлэшөө.

«Культурын байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд, улаан булангууд ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхадань партийна организацинуудай гол шухала базань болохо ёһотой» гэжэ партиин XX съездэ КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энээниие хүтэлбэри болгон нютагай партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинууд культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тиихэтээ хамта уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэриие улам дэлгэрүүлхэ хэмжээ абаха ёһотой. Түбхын түрүүндэ уранһайханай самодеятельностиин идейнэ удхада онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Тиимэһээ Культурын министерство, Арадай творчествын республиканска байшан, уранзохёолшодой ба композиторнуудай союзууд үүсхэлтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ уялгатай. Уранһайханай самодеятельностиин репертуарые улам баяжуулхын тула коммунистическэ байгуултын асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлжэ байһан мүнөө үеын хүнүүд тухай гүнзэгы удхатай шэнэ шэнэ пьесэнүүдые, дуунуудые, шүлэгүүдые олоор хэрэглэхэ хэрэгтэй. Шэнэ дуунууд, илангаяа хатар нааданай дуунуудай тон үсөөн тула тиимэ зохёолнуудтай, мүн пьесэ болон шүлэгүүдтэй һайн һайн сборнигуудые саг үргэлжэ хэблэжэ самодеятельностиин коллективүүдтэ эльгээжэ байха тушаа онсо анхарал хандуулха шухала.

Арад зоной оюун бэлигые, шадабариие бадаруулха гээшэ партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Швециин Премьер-Министр Т. Эрландерые үглөөнэй сайлалгаар хүндэлбэ

Мартын 30-да Кремльдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Швециин Премьер-Министр Т. Эрландерые үглөөнэй сайлалгаар хүндэлбэ.

Сайлалган дээрэ Швециин Премьер-Министр Т. Эрландер һамгатаяа, Швециин Дотоодын хэрэгүүдэй министр Г. Хедлунд һамгатаяа, СССР-тэ байдаг Швециин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Р. Сульман һамгатаяа, Швециин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Политическэ таһагые даагша Г. Ярринг һамгатаяа, Премьер-Министрын өөрэйнь секретарь У. Пальме, Швециин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Худалдаа наймаанай таһагай хоёрдохи секретарь Г. Лоренцон, Швециин Премьер-Министрын дэргэдэ хэблэлэй хэрэгые эрхилдэг тусхай түлөөлэгшэ С. Фрикиус, СССР-тэ байдаг Швециин Посольствын советник Л. Петри һамгатаяа, СССР-тэ байдаг Швециин Посольствын секретарь В. Вахтмейстер һамгатаяа байлсаа.

Советскэ талаһаа сайлалга дээрэ Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, СССР-эй Министрнүүд Н. П. Дудоров, И. Г. Кабанов, М. Д. Ковригина, Н. А. Михайлов, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, Армиин генерал И. А. Серов, ТАСС-эй харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Н. Г. Пальгунов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, Швецидэ байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. К. Родионов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Скандинавска оронуудай таһагые даагша М. Г. Грибанов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Н. П. Цыгичко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Протоколой начальник Е. А. Тарабрин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, Швецидэ байдаг СССР-эй Посольствын советник Н. М. Луньков, СССР-эй МИД-эй хүдэлмэрилэгшэд А. М. Александров, Е. А. Ворожейкин гэгшэд байлсаба.

Сайлалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. (ТАСС).

Швециин Премьер-Министр Т. Эрландерай Москвада ерээд байһан тухай

Советскэ Правительствын уряалаар Москвада ерээд байһан Швециин Премьер-Министр Т. Эрландер ба тэрээнтэй хамта ябагшад мартын 30-да Московско Кремлиин түүхэтэ ба архитектурна памятнигуудтай танилсаба. Тэдэнэр Кремльдэ В. И. Ленинэй байрада ба хүдэлмэриин кабинедтэ орожо хараа. В. И. Ленинэй хүдэлмэриин кабинедһээ гараха зуураа, Т. Эрландер һайшаалай дэбтэр дээрэ иигэжэ бэшэбэ:

«Москвагаар ябаха үедөө бидэнэр үзэһэн танилсаһан хамаг юумэнүүдэй дундаһаа энэ түүхэтэ байрые эгээн ехээр һонирхожо хараабди».

Шведскэ айлшад СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин залые, тиигээд Успенскэ ба Архангельска соборнуудые хараа, Буу зэбсэгэй палатын коллекцинүүдтэй танилсаа. Буу зэбсэгэй палатын экспонадуд тухай бэшэгдэһэн научна хүдэлмэри Т. Эрландерта бэлэглэгдэһэн байна. Энэ бэлэг абаха зуураа, музейдэ суглуулагдаһан коллекцинүүд дэлхэй дээрэ эгээн баян коллекцинүүдэй нэгэн гэжэ Премьер-Министр хэлэбэ.

Московско Кремлиие Швециин Премьер-Министрын хараха үедэ Швецидэ байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. К. Родионов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, Московско Кремлиин комендант генерал-лейтенант А. Я. Веденин гэгшэд ябалсаа. Кремлиие Премьер-Министртэй шведскэ журналистнууд харалсаба.

Үдэшэлэн Т. Эрландер һамгатаяа, Швециин Дотоодын хэрэгүүдэй министр Г. Хедлунд һамгатаяа, СССР-тэ байдаг Швециин Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Р. Сульман һамгатаяа, мүн Премьер-Министртэй суг ябалсаһан бусад хүнүүд СССР-эй Ехэ театр соо «Ромео ба Джульетта» гэжэ С. Прокофьевой балет хараһан байна.

Швециин ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн централъна ложодо айлшадтай хамта Н. А. Булганин, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов, СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министр Н. П. Дудоров, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Е. С. Семенов, Швецидэ байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. К. Родионов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Протоколой начальник Е. А. Тарабрин гэгшэд һууба.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые толгойлогшод театрта байлсаа.

Швециин Премьер-Министрые, Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые эндэ сугларагшад халуунаар амаршалба. (ТАСС).

К. Е. Ворошиловтай Швециин Премьер-Министр г-н Т. Эрландер уулзаба

...ртын 30-да СССР-эй Верховно ...эй Президиумэй Түрүүлэгшэ ...Е. Ворошиловтай Швециин Пре...-Министр Т. Эрландер уулзаба.

...ремьер-Министр Т. Эрландертай ...а Швециин Дотоодын хэрэгүү... министр Г. Хедлунд, СССР-тэ ...аг Швециин Онсо ба Бүрин эр... Посол Р. Сульман, Швециин ...Д-эй Политическэ таһагые дааг... Г. Ярринг, СССР-тэ байдаг Швециин Посольствын секретарь Б. Германсон гэгшэд уулзалгада байлсаа.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо В. С. Семенов, Швецидэ байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. К. Родионов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Протоколой начальник Г. И. Фомин гэгшэд байлсаба. (ТАСС).

...А. Булганин, Н. С. Хрущев болон В. М. Молотовтой Швециин Премьер-Министр Т. Эрландер хөөрэлдэбэ

...ртын 30-да Кремльдэ СССР-эй ...истрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг... Н. А. Булганин, КПСС-эй ЦК-гэй ...эхи Секретарь, СССР-эй Вер...но Соведэй Президиумэй Гэшүүн ...С. Хрущев болон СССР-эй Мини...үүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэ...ии Орлогшо, Гадаадын Хэрэгүү... Министр В. М. Молотовтой ...ецин Премьер-Министр Т. Эр...ер хөөрэлдэбэ.

...өөрэлдөөнэй үедэ шведскэ тала...—Дотоодын хэрэгүүдэй Министр ...Хедлунд, СССР-тэ байдаг Шве... Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Р. ...ман, Швециин МИД-эй Поли...скэ таһагые Даагша Г. Ярринг, Премьер-Министрын өөрэйнь секретарь У. Пальме, Швециин МИД-эй хоёрдохи секретарь Г. Лоренцон; Советскэ талаһаа—Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. Г. Кабанов, Культурын министр Н. А. Михайлов, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, Швецидэ байдаг СССР-эй Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол К. К. Родионов, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай Таһагые Даагша М. Г. Грибанов, Швецидэ байдаг СССР-эй Посольствын советник Н. М. Луньков, советник А. М. Александров гэгшэд байлсаба.

КУКУРУЗА ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭНЭГҮЙ

Хабарай урин дулаан боложо, саһан хайлажа дууһаха болоо. Мэнэ гэһээр хабарай тарилга эхилхэнь. Гэбэшье, Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозууд тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие муугаар ябуулна. Илангаяа кукуруза тарилгада муугаар бэлэдхэгдэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз нёдондо 250 гектар кукуруза тариһан аад, оройдоо 100 гаран гектарһаань ургаса хуряаһан юм. Бэшэ участогууд дээрэнь кукуруза огто ургаагүй һэн. Тэрэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, кукуруза тарихынгаа урда тээ газараа һайса үтэгжүүлээгүй, тарилгын хойноһоо харууһа эмхидхээгүй байгаа. Мүнөө үбэлдөө энэ колхоз кукурузаар дарагдаһан силосээр дутаһан байна. Эсэстэ малынь тураһан, ашаг шэмээ бага болгоһон байна.

Мүнөө жэлдэ колхоз 380 гектар кукуруза тариха юм. Энэ культурын таригдаха газар мүнөө болотор үтэгжүүлэгдэнэгүй. Кукурузын участогуудые һайса үтэгжүүлхэ, илангаяа наг шэбхэ ехээр гаргаха тухай асуудал колхозой правлени ба партийна организаци оло дахин хэлсээ. Гэбэшье, тэрэ хэлсэһэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эндэхи хүтэлбэрилэгшэд тэмсэнэгүй. Мартын 26-най байдалаар, энэ колхоз биратай наг шэбхэ гаргаагүй. Наг шэбхээ поли дээрэ обойлгожо хаяагүй, харин тараажархиһан байна. Тиихэдэнь, хуурай наг шэбхэ һалхинда хиидэшэнэ. «Танай колхоздо кукуруза таригдаха газарнууд юундэ үтэгжүүлэгдэнэгүйб гэхэдэ, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Дармаев иимэ шалтаг урдаа барина:

—Манай колхоздо мал олон, наг шэбхэ элбэг. Теэд энэ элбэг шэбхээ поли дээрэ гаргаха гэхэдэмнай автомашина байдаггүй, энэ хүдэлмэри хэхэ хүн олдодоггүй.

Нүхэр Дармаевай иигэжэ хэлэдэгынь тон буруу. Яахадааб гэхэдэ, эндэхи колхоздо наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха машинашье олдохо, хүнүүдшье байха. Хэрбээ энэ хүдэлмэриие ябуулха тусхай бригада эмхидхэхэ аргагүй байгаа һаа, малшадые юундэ энэ хүдэлмэридэ элсүүлнэгүйб? Энэ колхозой алишье гүүртын, отарын малшад малайнгаа шэбхэ, шабааһа поли дээрэ гарганагүй, харин хото хоройнуудаа тойруулжа, яар ябта болотор хаяһан байха юм.

—Колхозой правлени наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха тушаа даалгабари үгөөгүй. Малайнгаа шэбхэ шабааһа тэрэ участок дээрэ тэды шэнээн гаргахат гэһэн даалгабари маанадта үгтэһэн байгаа һаань, манай фермын малшад ехэхэн наг шэбхэ гаргаха байгаа,—гэжэ үүлтэртэ малай фермые даагша нүхэр Бимбаева сэхэ мэдүүлнэ.

Кукуруза тарилгада бэлэдхэл мүн Тельманэй, XVIII партсъездын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта муу ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Тельманай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 450 гектарта тарижа, гектар бүриин 200 центнер энэ культурын ногоон эшэ набшаһа ургуулха түсэбтэй. Иимэ ургаса абахын тула кукурузын участогуудые һайса уһалха, наг шэбхээр үтэгжүүлхэ хэрэгтэй байгаа. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Мартын 25-най байдалаар арай гэжэ 200-гаад шарга наг шэбхэ гаргагдаа. Мүнөө үбэлдөө эндэ саһан ехээр ороо. Теэд поли дээрэ һайрамай уһан тогтоогдоногүй.

—Кукуруза тариха газарнууд холо юм. Эдэ газарнуудта дүтэ шадар малай гүүртэ, отара байрладаггүй. Тиимэһээ наг шэбхэ поли дээрэ гаргаха аргагүй байдаг,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Д. Очиров хэлэнэ.

Кукурузын ургасые үнэхөөрөө дээшэлүүлхэмнай гээ һаа, колхоз энэ культурын таригдаха газарта агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр ябуулха һэн. Энэ хүдэлмэри хэхэ тусгаар бригада эмхидхэхэ гү, али таряанажалай бригадануудта хүдэлдэг колхознигуудые элсүүлжэ, кукурузын участогуудые үтэгжүүлхэ байгаа. Теэд эдэ бригадануудай гэшүүд кукурузын тарилгые бэлэдхэлгэдэ хабаадалсанагүй, харин колхозой жэжэ божо ажал хэнэ.

Харьяата колхозуудайнгаа кукуруза тарилгада бэлэдхээгүй байхада МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй тоодо главна агроном нүхэр Григорьев шударгы хэмжээ абанагүй. Энэ колхозой харьяата алишье колхоздонь кукуруза ургуулха талаар агротехническэ һуралсал эмхидхэгдээгүй байһаар. Кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тариха нэгэ сеялкэ энэ МТС-тэ бии. Тэрэ машина мүнөө хүрэтэр заһабарилагдаагүй. Гадна, оросһото культурануудые таридаг сеялкэнүүдые кукуруза тарихада тааруулан заһабарилга үшөө эхилээдүй байһаар. «Харьяата колхозуудтанай тарилгада бэлэдхэлэй дутуу дунданууд олон байна»—гэхэдэ, «кукуруза тариха болотор үшөө үдэ ха юм. Дутуу дундануудаа усадхаха бэзэбди»—гэжэ МТС-эй главна агроном нүхэр Григорьев хэлэнэ. Саг үшөө эртэ гэлсээд, мүнөө хэгдэхэ хүдэлмэриие хойшолуулжа болохогүй. Тиимэһээ МТС-эй дирекци, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэлые түргэдхэхын тула шанга хэмжээ абаха ёһотой.

Б. Ширеторов, манай корр.

Һү һаалгые хоёр дахин дээшэлүүлхэнь

Партиин XX съездын һүүлээр Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ойрын 5—6 жэл соо ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ талаар хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа дахин хаража үзэхэдөө, хэрэглэгдээгүй байһан олон арга боломжонуудые элирүүлээд, һү һаалгаяа энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин шахуу ехэдхэхэ гэжэ шиидхэбэ. Тиин хэрбээ 1955 ондо бүхы дээрээ 299 мянган литр һү һааһан байгаа һаа, 1956 ондо 588 мянган литртэ хүргэхэ гү, али үнеэн бүхэнһөө 618 литрын орондо 1035 литр һү һааха гэжэ хараалагдаба.

Ворошиловайхид һү һаалгаяа хайшан гээд иимээр дээшэлүүлхэнь гээшэб?

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой 484 үнеэдһээ аяар 91-ниинь һубайрһан юм. Тиин туталлаһан 393 һаамхай үнеэдэйнь тус бүриһөө дунда зэргээр 960 литр һүн һаагдаһан байна. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ тугалтай үнеэд үбһэ солоомо хоёрһоо бэшэ, бусад шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээлнүүдые тон багаар эдидэг байгаа. Иимэ шалтагаанууд дээрэһээ 1955 ондо үнеэдһээ ехэ һүн дутуу һаагдаһан байха юм.

Харин мүнөө жэлдэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид эдэ дутагдалнуудаа һайн мэдэржэ, үнеэдэй һубайралгые эрид үсөөрүүлһэнэй ба гунжадые олоорнь туталлуулха болоһоной ашаар һаамхай үнеэдэйнгөө тоое нилээд олошоруулжа, тэдэнээ 529 толгой болгоо.

Эндэхи малшад үнеэдээ бултыень колхозойнгоо центртэ дүтэ Уро, Телятниково гэжэ газарнуудта байралуулаад, тэдэнэйнгээ эдеэлүүлгэ ба харууһые эрид һайжаруулһан байна.

— Бидэ һаалиин хоёр фермэтэйбди. Тэдэнэймнай нэгэниинь Топико гэжэ газарта байрланхай юм. Эндэ тарилга хэгдэдэггүй, тиимэһээ үнеэдээ шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлнүүдээр һайн хангажа шададаггүй байнабди. Нёдондо жэлдэ тус фермэ Уродо байдаг фермэдэ орходоо үнеэн бүхэндэ аяар 191 литр һү багаар һааһан байна. Энэ гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, Уродохи фермын үнеэд зун, намарынь кукурузын ногоо, зелёнко, корнеплод болон хартаабха эдидэг байгаа. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ Топикодо байдаг үнеэдээ зунай бэлшээридэ адууһанай һүүлээр Уро, Телятниково гэжэ газарнуудта байралуулхабди. Тэндэ ерэхэ зун кукуруза, зелёнко болон турнепс ехээр тарижа, намар ногооной хагдарха үедэ һаамхай үнеэдээ шэмэтэ тэжээлээр элбэгээр эдеэлүүлхэбди. Тиигэбэл һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ аргатай болохобди,—гэжэ энэ колхозой түрүүлэгшэ В. С. Зверьков хөөрэнэ.

Үбэлжэлгын үедэ үнеэдые уянда байлган эдеэлүүлхэ, харууһалхада һү һаалга нилээд дээшэлнэ гэжэ ворошиловайхид һайн мэдээд, энэ аргые үргэнөөр хэрэглэжэ захалаа. Хэрбээ 1955 ондо оройдоо 40 толгой һаамхай үнеэд уянда байлгагдажа харууһалагдаһан, эдеэлүүлэгдэһэн байбал, мүнөө жэлдэ 211 үнеэн харууһалагдана. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ эндэ булта һаамхай үнеэдынь уянда байлгагдан эдеэлүүлэгдэхэ, харууһалагдаха байна. Энээнэй тулада колхоз үнеэдэй байха хоёр типовой байра, туталай нэгэ байра, хоёр механизированнэ тэжээлэй кухни барихаяа бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна. Үнеэдэй байрануудта бултандань дүүжэн харгы, автоуһалуури, мүн үнеэ һааха нэжээд электроагрегат тодхогдохо юм.

Мүнөө тус колхозой үнеэд жэгдэрэн туталлажа захалаа. Тиин хабарай һаранууд соо 400-гаад үнеэн һаагдаха байна. Мүнөө үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үеын ябажа байхада эндэхи һаалишад малаа тураахагүйн, үнеэдһээ бүри ехэ һү һаахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

— Мүнөө бии байгаа тэжээлээ һайнаар буйлуулаад, зүбөөр гаргашалаа һаа, үнеэн бүхэнһөө сүүдхэдэ дунда зэргээр 4 литр һү һааха аргатайбди. Тиин июлиин 1 болотор хамта 115.400 литр һү һааха уялга абаабди, — гэжэ эндэхи һаалишад мэдүүлнэ.

Зунай хоёр һара соо—июнь-июль һарануудта 529 үнеэн һаагдаха юм. Тэдэнь һайн бэлшээридэ адуулагдаха байна. Тиигэжэ үнеэн бүхэн сүүдхэдэ һүеэ 2,5 литрээр дээшэлүүлжэ, энэ турша соо хамта дээрээ 191 мянган литр һүн һаагдахаар хараалагдана.

Ажахын жэлэй һүүлшын—август-сентябрь һарануудта ногоон хагдарха тээшээ болодог. Энэ үедэ үнеэдтэ ногоон тэжээл нэмэлтэ болгон эдюулэгдэхэ байна. Тэдэнэр август һарада сүүдхэдэ үнеэн бүхэндэ 15—15 килограмм кукурузын ногоо, сентябрь һарада 10—10 килограмм турнепс, 6—6 килограмм хартаабха эдюулхэ гэжэ хараалаа.

Ажал багаар гаргашалжа, һү үнэ сэн багатайгаар абадаг болохо талаар нилээд хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Нёдондо ворошиловайхид һү һаалгые нилээд дээшэлүүлбэшье, тэрээнһээ олзо доход абаагүй, харин гарзада ороһон байна. Юундэб гэхэдэ, тоо бүридхэлэй муу, фермые даагшанарай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүгһөө хиналта шалгалта һула байһан дээрэһээ туталнуудаа шэгнэнгүйгөөр, һайн үбһэ, концентрат эдюулэнгүйгөөр хэмһээ ехэ һү уулгаһан байна. Тиигэжэ һааһан бүхы һүнэйнгөө аяар 33 процентыень туталнуудтаа уулгажархиһан байха юм. Гадна, үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ худалдажа абаһан тэжээлээр үнеэдээ эдеэлүүлһэн ба фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилангүй байжа, ехэ гаргаша хэгдэһэн байна. Энэ ушарһаа 1 центнер һүнэй үнэ аяар 218 түхэриг боложо, колхоз гарзада ороо.

Мүнөө жэлдэ тус колхоз һү һаалгые эрид дээшэлүүлжэ, 1955 онойхидо орходоо үнеэн бүхэнһөө 407 литр һү үлүү һааханъ.

Мүн фермэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри хүсэд механизацилагдаха байна. Үнеэдэй байрануудта автоуһалуури, дүүжэн харгы тодхогдохо, нэгэ зарим үнеэдээ электроаппарадаар һааха юм. Энээнэй ашаар урдань һаамхай нэгэ үнеэ харууһалха ба эдеэлүүлхэдээ 97 ажалта үдэр гаргашалдаг байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 69 ажалта үдэр гаргашалха гэжэ хараалагдана. Тиигэжэ 1 центнер һүнэй өөрынь үные 116 түхэриг болгохо гү, али 1955 онойхидо орходоо 2 дахин доошолуулха гэжэ шиидхэгдээ.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой нэгэ жэлэй турша соо һү һаалгые 2 дахин ехэдхэхэ гээшэнь ехэ һайшаалтай. КПСС-эй түүхэтэ XX съездын хараалһан агуу ехэ программаар зоригжоһон эндэхи колхознигууд абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна.

О. Раднаев, манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Мүрысөөнэй дүнгүүдые шалгана

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ зорилгын табигдаад байхада Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй харьяата «Заря коммунизма» болон Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд социалистическэ уялгануудые абаад, хоорондоо мүрысэжэ эхилһэн юм. Тэрэ гэһээр 3 жэл болобо.

Үнгэрһэн гурбан жэлэй турша соо энэ хоёр колхозой гэшүүд зоримгойгоор мүрысэжэ байгаа. Тиигэжэ артелиин гэшүүд ажахыгаа һэргээн хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна.

Мүнөө колхознигууд шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

Абаһан уялгануудаа хэр зэргээр бэелүүлжэ байһанаа колхознигууд ходо шалгажа байдаг. Иимэ шалгалта үбэлэй сагта һара бүридэ нэгэ удаа, хабарай, зунай ба намарай сагта квартал бүхэндэ нэгэ удаа болодог.

1956 ондо абаһан уялтануудаа ямараар бэелүүлжэ байһанаа хоёр колхозой гэшүүд һаяхан шалгажа үзэбэ. Шалгалта хэхын тула хоёр колхоздо нэгэ-нэгэ комисси эмхидхэгдэә. Комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр эдэ колхозуудай парторганизацинуудай секретарьнууд нүхэр Иванов, Паньков гэгшэд томилогдоһон байгаа. Эдэ комиссинуудта колхозуудай мэргэжэлтэд нүхэд Грохотов, Чернигова, Астраханская, түрүү һаалишад — Бурцева, Дульянинова, эрхим хонишод—Артюкова, Новокрещенных, гахайшад— нүхэд Панькова болон бусад оролсоо. Буйска сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Зоркольцев энэ хүдэлмэридэ ходоо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

«Заря коммунизма» колхозой комисси Маленковой нэрэмжэтэ колхозой тараанажалай бригада болон малажалай фермэ дээгүүр ябажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаа. Тиихэ зуураа, тэрэ комисси хүршэнэрэйнгөө амжалтатай һайса танилсажа, дутагдалнуудыень заажа үгөө. Жэшээнь, тус колхозой нэгэдэхи комплексно бригадада ажалай эмхидхэлэй һула байһан дээрэһээ хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябажа байһан байба. Энэ бригада тарилга хэхэ үрэһэеэ сэбэрлээгүй, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй байба. Теэд шалгалта хэхэдэ эдэ хүдэлмэриие саг соонь, һайнаар хэжэ шадахаар арга боломжо гүйсэд бии байгаа. Бригадир нүхэр Гамзяков һүүлэй үедэ уялгадаа муугаар хандажа, бригадынгаа гэшүүдэй ажалые һайса эмхидхээгүй байшоо. Иимэ шалтагаанһаа боложо, колхоз үрэһэ сэбэрлэхэ түсэбөө 69 процент, поли дээрэ саһа тогтоохо түсэбөө 46 процент, шэбхэ гаргаха түсэбөө оройдоол 18 процент дүүргэһэн байна.

Энэ бригадада малай фермэ бии. Эндэ малай типовой һайн байра биишье һаа, шэбхэнь муугаар сэбэрлэгдэдэг байба. Хашаа сооһоо гаргагдаһан аргал шэбхэ сабшалан, таряалан дээрэ абаашагдангүй, харин хотонһоо хорёод метрын газарта, Хёлго мүрэнэй эрьеые зубшаһан жалга руу хаягдадаг байба.

Фермэ дээрэ үнеэдһээ һү һаалга һүүлэй үедэ бага болоһон байба. Һаамхай үнеэд олон болобошье, һү һаалта нэмээгүй. Малай харууһа ба эдеэлүүлгэ муугаар эмхидхэгдэһэн байба.

Хонинай фермэдэ (даагшань нүхэр Д. Конечных) кошарно-базова арга хэрэглэжэ, хони хурьгад яһала һайнаар үбэлжэжэ байна. Хонишодой хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй комиссиин гэшүүд һонирхон танилсаа.

Колхоз гахай шахалтые һайнаар эмхидхээгүй байшоо. Март һара соо оройдоо 10 гаран гахай шахалганда табигдаба.

Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэһэн байба. Зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдээгүй.

Иигэжэ хоёр үдэрэй турша соо тус комисси колхозой бригада, фермэнүүдээр ябажа, ажал хэрэгтэйнь танилсажа, социалистическэ уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһыень бодотоор шалгаба. Элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд тухай колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээ абтаа.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комисси «Заря коммунизма» колхоздо ошожо шалгаа.

Энэ колхоздо һайшаалтай юумэ яһала олон байба. Мүн дутагдалнуудшье олон байгаа. Комиссиин элирүүлһэн дутуу дунданууд колхозой партийна суглаан дээрэ, мүн колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэбэ.

Иигэжэ хоорондоо мүрысэдэг хоёр колхоз абаһан уялгануудаа ямараар бэелүүлжэ байһанаа саг соонь шалгажа, дутуу дундануудаа элирүүлэн усадхана. Мүрысэдэг хүршэ колхоздоо ошоходоо комиссиин гэшүүд-бригадирнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, түрүү мэргэжэлтэд, түрүү һаалишад, гахайшад, тэндэ хараһан үзэһэн һайшаалтай дүй дүршэлые халан абажа, өөһэдынгөө ажалда хэрэглэнэ.

Зүгөөр эдэ комиссинууд шалгалта хэхэдээ артелиин ажахые гүнзэгыгөөр шэнжэжэ, мүнөө үеын эрилтын ёһоор хэжэ шадаагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Шалгалта хэхэдээ мүнөө ямар асуудалда гол анхаралаа табиха байгааб тэхэдэ, доторой арга боломжонууд ямараар хэрэглэгдэнэб, хэды шэнээн ажал гаргашалжа, хэды шэнээн продукци абтанаб, артелиин гэшүүдэй урма хэшээлые бадаруулха талаар колхозуудай правлени болон партийна организацинууд ямар хэмжээ абанаб гэхэ мэтые хараадаа абаха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, эдэ шухалын шухала асуудалнуудые нэн түрүүн зоримгойгоор шиидхэһэнһээ ажахын саашанхи хүгжэлтэ бүхыдөө дулдыдаха байна.

Эдэ хоёр колхозууд удаадахи шалгалтаяа апрель соо үнгэргэхэ гэжэ байна. Тиимэһээ энэ шалгалтые бүри һайнаар, бодомжотойгоор үнгэргэхэ шухала.

Ю. Дагбаев.

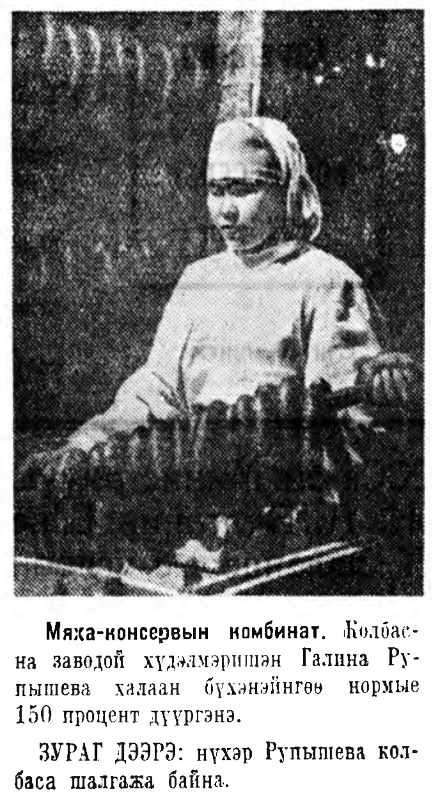

Мяха-консервын комбинат. Колбасна заводой хүдэлмэришэн Галина Рупышева халаан бүхэнэйнгөө нормые 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Рупышева колбаса шалгажа байна.

А. Мантаевай фото.

Механизаци үргэнөөр хэрэглэнэ

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай консервын завод үнгэрэгшэ табанжэл соо муу бэшээр хүдэлмэрилжэ түсэбһөө гадуур нилээд ехэ продукци оронойнгоо ажалшадта үгэһэн байна. Заводой коллектив шэнэ табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилээд, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гэжэ шиидэнхэй. Заводой консервын банка бүтээдэг цехтэ түмэр отолдог агрегат тодхогдожо, нимгэн түмэр эсхэхэ, нугалха, гагнаха ба бусад хүдэлмэри гараар хэгдэхэеэ болибо. Урдань эндэ халаан соо 3200 банкын түмэр бэлдэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө аяар 32 мянган банкын түмэр бэлдэгдэнэ.

Мүнөө заводой цехүүдтэ гараар хэгдэдэг хүдэлмэри үшөөл олон. Тиимэһээ заводой коллектив ажалайнгаа бүтээсые саашадань дээшэлүүлжэ, продукци үйлэдбэрилхэ зургаадахи табанжэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилгоор үйлэдбэриингөө бүхы процессүүдые механизацилха гэжэ хараалаа.

В. Колмаков.

Улаан булан эмхидхэгдэнэгүй

Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой малшад партиин XX съездын материалнуудтай танилсажа, зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ захалаа.

Гэхэтэй хамта, колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадайнгаа культурно-ажаһуудалые һайжаруулха тушаа анхарал багаар табина. Мүнөө колхозой нэгэшье фермэдэ улаан булан байхагүй. Тиимэһээ малшадта сүлөөтэй сагтаа сугларжа, элдэб һонирхолтой шэнэ газетэ, журнал, номуудые уншаха, хөөрэлдөө эмхидхэхэ, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ газар үгы байна.

Малшадай культурна эрилтэнүүд гүйсэд хангагдаад байгаа һаа, тэдэнэрэй ажалда бүри ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

Д. Чойдоров.

Заводой хүдэлмэриие гээгдэлһээнь гаргаха

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой ажахын эдэбхитэдэй суглаан һаяхан боложо, «үйлэдбэриин хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ ба заводой хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудалаар заводой начальник нүхэр **Бутко** элидхэл хэһэн байна. Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд заводой ажахыда байһан ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлээ. Һүүлэй үедэ, илангаяа энэ жэлэй эхинһээ хойшо заводой продукци үйлэдбэрилгэ доошолоо. Үнгэрһэн һаранууд соо оронаймнай түмэр замай транспортна предприятинуудта тус завод ехэхэн хэмжээнэй запасной частьнуудые дутуу үгөө. Паровозуудые заһабарилга хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Урдань муу бэшээр хүдэлмэрилжэ, гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэжэ байһан энэ предприяти яахадаа иимэ гээгдэлдэ оробо гээшэб? Тэрэниие юугээр тайлбарилалтайб? Нэн түрүүндэ цех бүхэнэй ба заводой бүхы хүдэлмэриие түсэблэлгэ хангалтагүйгөөр табигданхай. Тэрэшэлэн цехүүдэй ажалай эмхидхэл һайжаруулагданагүй, цехүүдэй партийна болон профсоюзна организацинууд эдэ дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор шухала хэмжээ абадаггүй байна. Иимэ хүдэлмэриин эсэстэ паровозуудай узел болон детальнуудые заһабарилха график хододоо таһалдана. Заводой гээгдэлдэ ороод байһаниинь паровоз хабсаралгын цехын хүдэлмэри дээрэһээ элеэр харагдана.

Гансахан лэ узел болон томо детальнуудай хабсаралгада саг соогоо тушаагдадаггүй дээрэһээ паровозуудые заһабарилха түсэб дүүргэгдэнэгүй гэжэ энэ цехын начальник нүхэр **Иванов** хэлэбэ. Бодото дээрээ оройдоошье тиимэ бэшэ. Жэшээнь, мартын нэгэнэй урда тээ тус цех хабсаралгада бэлэн болоһон арба гаран паровозой узелнуудтай байгаа. Теэд. цехын коллективэй үдэр бүриингөө графигые дүүргэхэ ябадалдань ямар юумэн һаад ушаруулааб? Сэхынь хэлэхэдэ, ажалай эмхидхэлэй муу дээрэһээ олон участогууд халаан соо хэхэ хүдэлмэрээ дүүргэнэтүй.

Заводой хүдэлмэриие иимэ хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилгэһөө гүрэндэ ехэхэн хохидол ушаруулагдана. Нёдондо жэлдэ завод аяар хоёр миллионһоо дээшэ түхэригэй гарза хэһэн байна. Байгша оной январь, февраль һарануудта завод продукциин өөрынь үные химдаруулха ба мүнгэ зөөри арьбалха түсэбөө бaһал дүүргэжэ шадаагүй. Үнгэрһэн хоёр һара соо хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй фонд миллионһоо дээшэ түхэригөөр үлүү гаргашалагдаа. Эдэ баримтанууд хадаа зарим цехүүдэй начальнигуудай ажахын тоосоондо хайша хэрэгээр хандадаг, элдэб хүдэлмэри хүүлхэдээ саашанхи арьбалалтаяа харадаггүй байһыень гэршэлнэ.

Заводой үйлэдбэриин доторой арга боломжые дүүрэнээр хэрэглэхэ талаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай муугаар бэелүүлэгдэжэ байһаниинь энэ суглаан дээрэ элирүүлэгдээ. Вагон заһабарилгын, кузнечнэ болон бусад цехүүдтэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилга ба ажалай түрүү дүй дүршэлые хэрэглэхэ хүдэлмэри муугаар табигданхай. Энээн дээрэһээ боложо, дурсагдагша цехүүд нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилнэгүй, үйлэдб[...] хэ продукциингаа ехэнхи хуб[...] һарын хоёрдохи хахадта гарг[...] байна.

Заводой главна технологи[...] һагай инженер нүхэр **Владим[...]** үгэ хэлэхэ зуураа, үйлэдбэри[...] шэнэ технологиин удаанаар [...]рүүлэгдэдэг, паровозой узелну[...] муу шанартайгаар заһабарил[...]даг байһаниие шүүмжэлбэ.

— Манай булад шудхалгын түсэбөө дүүргэжэ шадахаяа бо[...] хэдэн зуу мянган түхэригэй [...] хэжэ байна,—гэжэ тус цехын лаанай начальник нүхэр **Ряши[...]** хэлэбэ. — Юундэб гэхэдэ, бии[...] һан металлургическа түхеэр[...]нүүдээ һайнаар хэрэглэжэ ш[...]нагүйбди. Хүсэ ехэтэ хоёр [...] тропеэшэмнай ашатлагданагүй. [...]хэдэнь тэдэниие хангаха хүдэл[...]шэдтэнь салин хүлһэн түлэгд[...] байдаг. Түсэблэлгын хүдэлм[...] муугаар табигдаһанһаа оро[...] 2-һоо 12 килограмм хүрэтэр [...]нүүртэй деталиин хэбые станок[...]рэ бүтээхэ баатай болоно.

Түмэр дархалалгын цехын хү[...]мэришэн нүхэр **Малыгин** аж[...] бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар [...] дурадхал оруулаа. Цехын хүдэ[...]риие сортовой түмэрөөр ханг[...] болобол, эндэхи хүдэлмэришэд[...]лайнгаа бүтээсые аяар 35—40 [...]цент хүрэтэр дээшэлүүлхэ гү[...] аргатай.

Булад шудхалгын цехын сле[...] нүхэр **Казаханов** заводойнгоо [...] шадаа хүгжэхэ арга боломжо т[...] тогтожо хэлэбэ.

— Манай цех металлургич[...] яһала һайн базатай гээшэ, — [...] тэрэ хэлэбэ. — Мартеновскэ б[...] электрическэ пеэшэнүүдэймнай [...] лэдбэриин талмайнууд булад [...] луулгые 2—3 дахин дээшэлү[...] гүйсэд аргатай. Энээн тухай [...]дой хүтэлбэрилэгшэд барандаа [...] дэдэг. Тиихэдэ булад хайлу[...] шудхалга хоёрой хоорондо ех[...] таһалдал гарадаг, пеэшэнү[...] шихт хэхэ хүдэлмэриин механ[...]цилагдаагүйе мүн лэ мэдэдэг. [...] бүгэдые түргөөр усадхаха саг [...]жа ерээ.

Суглаанда хабаадалсаһан [...] хүдэлмэрилэгшэд заводойнгоо [...]рекциин, партийна, профсоюзна [...]митедүүдэй хүдэлмэриие, мүн [...]турно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин [...]гаар табигдаһаниие ехээр шүүм[...]лээ. Хүдэлмэришэн нүхэр **Голик[...]** транспортна таһагай начальник [...]хэр **Бурыгин**, слесарь **Титов** б[...] бусад заводой хүдэлмэришэ[...] хамтын байрада ариг сэбэр ба [...] гурим байгуулха, барилгын хү[...]мэриие түргэдхэхэ тухай хэл[...] байна.

Заводой парткомой секретар[...] орлогшо нүхэр **Бирюков**, КПС[...] железнодорожно райкомой се[...]тарь нүхэр **Ножкин**, заводой гла[...] инженер нүхэр **Коваленко** б[...] бусад хадаа энэ суглаанда хабаа[...]саһан СССР-эй Зам харилсаанай [...]нистерствын ба паровозо-вагонно [...]водуудай главна управлениин ту[...]лэгшэдтэ заводой хүдэлмэридэ [...]һаламжа үзүүлхэ талаар эрилтэ[...]бяа. Тэрэшэлэн КПСС-эй Бу[...] Монголой обкомой секретарь н[...] **Климов**, СССР-эй Госпланай ту[...]лэгшэ нүхэр **Ковалевский** үгэ [...]жэ, заводой хүдэлмэриие гээ[...]һээнь гаргаха талаар тодорхой [...]баринуудые үгэһэн байна.

Хүдэлмэрээ һайжаруулжа байнабди

Торийн аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой гэшүүдэй дунда ниитэ-политическэ ба ойлгууламжын хүдэлмэри урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд һайжаранхай. Энэ хүдэлмэридэ парторганизациин 30 гаран агитатор хабаадалсана. Колхозой партийна организаци агитаторнуудай хүдэлмэриие зүбөөр ябуулжа байхын тулада һара бүри гурба дахин семинар үнгэргэнэ.

Агитаторнууд колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа колхозой түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэлые, хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые үргэнөөр дэлгэрүүлдэг байна.

Мүнөө агитаторнууд партиин XX съездын материалнуудые колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа эхилээ.

Малай фермэнүүдэй агитаторнууд һонирхолтой диаграммануудые зураһан байна. Һү, ноoһо, мяха болон бусад продуктнуудые элбэг ехэ болгохо тушаа парти, правительствын шиидхэбэринүүд, мүн колхозой хараалһан хэмжээ-ябуулганууд тэдээн дээрэ харуулагданхай.

Агитаторнууд нүхэд М. Харжаева, Б. Ендонов, Н. Цыдемпилов, Д. Банзаракцаев гэгшэд ойлгууламжын хүдэлмэриие яһала һайнаар ябуулна. Тэдэнэй ябуулдаг хүдэлмэри малшадай ажал хэрэгтэ ехээр нүлөөлнэ. Хонишод С. Самбуев, Б. Гармаев гэгшэд хонидоо һайнаар харууһалхаһаа гадна, шэнэ түл олоор абаад, тэдэнээ гарзагүйгөөр харууһалжа байна. Түрэл партиингаа XX съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсахадаа хонишод жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаба.

Харабусан, Толгойн үбэр, Обоото гэжэ нютагуудта ажалладаг малшадай дунда агитаторнууд нүхэд Бадмаев, Васильева, Ханданова гэгшэд ойлгууламжын хүдэлмэри шадамараар ябуулжа, малшадай урма хэшээлые бадаруулна. Мүнөө эндэхи һаалишад шэнэ уялгануудые абаба. Жэшээнь, һаалишан Рыгжит Дондокова даажа абаһан үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха уялга абанхай аад, мүнөө жэлдэ 1500 литр һү һаахаб гэжэ мэдүүлбэ. Һаалишан Мохолзоева үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха уялгаяа багашаагаад, мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һаахаб гэһэн шэнэ уялга абаа. Мүн тэрэшэлэн һаалишад Менжикова, Бадмаева гэгшэд үнеэн бүриһөө 1100 литрһээ бага бэшэ һү һаахабди гэжэ мэдүүлээ.

Түрүү һаалишадай ажалай эдэбхи болон тэдэнэй абаһан уялганууд артелиин гэшүүдэй дунда ехэ дэбжэлтэ гаргаба. Артелиин гэшүүд 1956 ондо хараалһан түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Гэбэшье, агитколлективэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Зарим агитаторнууд шадабари багатай дээрэһээ даалгагдаһан уялгаяа муугаар бэелүүлнэ. Агитаторнуудай хүдэлмэридэ бригадануудтахи партийна группанууд муугаар туһална. Ойлгууламжын хүдэлмэриие колхознигуудай үмэнэ табигдаад байһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулхын тула партийна бюро агитаторнуудтаа саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Ц. Сагаев, «Улаан Бургалтай» колхозой клубые даагша.

Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудта хододоо туһалха

Городской районой олон зуугаад коммунистнууд болон комсомолецууд, партийнабэшэ эдэбхитэд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудална. КПСС-эй XX съездын материалнуудые шудалжа эхилтэрээ манай район дотор 977 коммунист бэеэ даагаад политическэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ байһан юм. Тэдэнэй дундаһаа байгша оной мартын 1 хүрэтэр 351 хүн политэкономи ба тодорхой экономикын асуудалнуудые, 245 хүн марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые шудалжа, 190 хүн КПСС-эй түүхэ, 103 хүн мүнөө ябажа байгаа политика, 19 хүн В. И. Ленинэй биографи шудалжа байгаа.

КПСС-эй XX съездын материалнуудые манай районой коммунистнууд ехээр һонирхон шудална. Эдэ материалнуудые шудалхын тулада 28 кружок, теоретическэ 8 семинар шэнээр байгуулагдаа.

КПСС-эй Городской райком бэеэ даагаад һурагшадай политическэ һуралсалые шалгаха, тэдэндэ саг үргэлжэ туһалха хэрэгтэ һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, ехэ анхарал табиһан байна.

Һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо 1955 оной октябриин 1-һээ ноябриин 15 болотор, бэеэ даагаад һурагшад кружогуудта үйлэдбэриин ба эмхи зургаануудай зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй материалнуудые шудалһан юм. Үнгэрэгдэһэн семинарнуудта ба хөөрэлдөөнүүдтэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн.

Бэеэ даагаад һуралсагшад өөһэдөө шэлэжэ абаһан темэнүүдээ 1955 оной ноябриин хахадһаа хойшо шудалжа эхилһэн байна. Байгша оной мартын 1-һээ тэдэнэр бултадаа КПСС-эй XX съездын материалнуудые шудалжа эхилээ.

Коммунистнууд политическэ талаараа ургажа, марксистско-ленинскэ теори шудалха дүршэлтэй болоо. Энэ ургалта илангаяа хэлхеэ холбооной управлениин, хэлхеэ холбооной городской конторын, Финансын министерствын, механизированнэ шэлэй заводой, судна барилгын заводой партийна организацинуудта үзэгдэнэ. Эдэ партийна организацинууд коммунистнуудай политическэ һуралсалда анхарал ехээр хандуулдаг, коммунистнуудай һуралсалые шангаар хинадаг, тэдэндэ горьтойхон туһаламжа үзүүлдэг байна. Коммунистнууд партийна даалгабаринуудые дүүргэлтэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсуулагдадаг. Хөөрэлдөө үнгэргэхэ, элидхэл хэхэ, лекци уншаха даалгабаринууд тэдэндэ үгтэдэг.

Теоретическэ хөөрэлдөө, консультаци, семинар үнгэргэхэдөө шудалжа байһан материалнуудаа предприятиингаа гү, али эмхи зургаанайнгаа бодото ажал хэрэгтэй заатагүй нягтаар холбохые эндэ оролдодог юм.

Гэбэшье, районой зарим партийна организацинууд коммунистнуудай политическэ һуралсалда, илангаяа марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалагшадта анхарал багаар хандуулдаг байна.

Жэшээлхэдэ, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын коммунистнууд шудалха гэжэ хараалһан зохёолнуудые мартын нэгэн болотор шудалжа эхилээгүй байгаа. КПСС-эй XX съездын материалнуудые эндэхи коммунистнууд мүн лэ хожом болоһон хойно шудалжа захалаа.

Тус министерствын олонхи коммунистнууд диалектическэ ба историческа материализм шудалдаг. Теэд эндэ теоретическэ хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэгүй, консультаци эмхидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын ажалда алдуу дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Зарим партийна эхин организацинуудай секретарьнууд коммунистнуудай лекци шагнаал һаа, семинар ба хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаал һаа болоо гээд, семинар болон хөөрэлдөөнүүдтэ тэдэнэй ямараар бэлэдхэжэ ерэдэг тухайнь, үзэһэн юумээ бодото ажал дээрээ хэрээр хэрэглэжэ шададаг тухайнь анхаралаа тон багаар хандуулдаг байна. Шагнагшадта уншагдаһан лекци ямар туһа хүргөөб, тэдэнэр юу ойлгожо абааб гэжэ партийна организацинуудай зарим секретарьнууд һонирходоггүй.

БМАССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерстводэ 14 коммунист бэеэ даагаад һурана. Тэдэнтэй теоретическэ хөөрэлдөөн хододоо үнгэргэгдэжэ байдаг. Коммунистнуудай политическэ һуралсал тус министерствын ажал хүдэлмэридэ һайнаар нүлөөлхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые хүгжөөхэ байгаа гэжэ һанамаар. Зүгөөр энэ министерствын хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии байһаар.

Бэеэ даагаад һурагшадта һайнаар бэлэдхэгдэһэн удха түгэлдэр лекцинүүдые уншахада, тусхай темэнүүдээр теоретическэ хөөрэлдөө эмхидхэхэдэ ехэ туһатай байдаг. Жэшээлхэдэ, механизированнэ шэлэй заводой, хэлхеэ холбооной управлениин ба хэлхеэ холбооной городской конторын партийна организацинуудта политэкономёор, КПСС-эй түүхээр хэдэн лекцинүүд уншагдаһан байна. Һүүлдэнь коммунистнуудай дурадхалаар хэдэн темэнүүдээр теоретическэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

Тус хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсагшад зүбшэн хэлсэжэ байһан темын шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлэһэн байна. Бэеэ даагаад һурагшадые тус хөөрэлдөөнүүд ехээр һонирхуулаа, удаадахи темэнүүдые шудалхадань энэнь туһатай байгаа.

Финансын министерствын, механизированнэ шэлэй заводой ба бусад партийна организацинууд коммунистнуудые партийна ажабайдалда зүбөөр хабаадуулна, лекци уншаха, элидхэл ба хөөрэлдөө хэхэ даалгабари тэдэндэ үгэнэ. Коммунистнуудые иигэжэ олониитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсуулхада, тэдэнэр өөһэдынгөө эрдэм, теоретическэ бэлэдхэлээ оролдосотойгоор, саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг болоно. Иигэжэ һуралсалые бодото ажал хэрэгтэй холбоходо коммунистнуудтал бэшэ, харин арад зондошье туһатай байна.

Партийна һуралсалай үнгэрһэн 5 һара хахадай туршада партийна гэгээрэлэй асуудалнууд районой партийна организацинуудай партийна суглаан ба бюро дээрэ оло дахин зүбшэн хэлсэгдээ. Бэеэ даагаад һуралсагшадта 40 гаран консультантнууд туһаламжа үзүүлдэг.

Үнгэрэгшэ оной ноябрь һарада консультантнуудай семинар үнгэргэгдөө һэн. Коммунистнуудай бэеэ даагаад һурахадань консультантнууд туһа хүргэхэ зорилготой гэжэ эндэ хэлсэгдээ, мүн дүй дүршэлөө андалдан абалсаһан байна. Байгша оной февралиин 28-да КПСС-эй XX съездын материалнуудые коммунистнуудай шудалха тухай пропагандистнуудай ба консультантнуудай семинар үнгэргэгдэһэн байна. Партийна организациин секретарьнуудай зүблөө татажа, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые шудалха талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай мартын 3-да хөөрэлдэһэн байнабди.

Байгша оной январь һарада бэеэ даагаад һуража байһан коммунистнуудые шалгаха арганууд тухай асуудалаар парторганизацинуудай секретарьнуудай зүблөөн үнгэрэгдөө һэн.

Мүн КПСС-эй райком бюрогой заседани дээрэ партийна эхин организацинуудай бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай һуралсалые ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухай асуудал хэлсэгдэһэн байна.

1956 оной хоёр һара хахад соо КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд 40 гаран партийна эхин организацинуудта ошожо, бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай хэр зэргэ һуража байһые шалгажа үзэһэн, партийна организацинуудай секретарьнуудта энэ асуудалаар бодото туһаламжа үзүүлһэн байна.

Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудта зорюулһан лекцинүүд КПСС-эй райкомой партийна библиотекэдэ уншагдана, консультаци ба тусхай темэнүүдээр хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ. Мүнөө үедэ КПСС-эй [...] съездын материалнуудаар [...] лекци уншагдаа, үшөө хэдэн ле[...]нүүд уншагдаха, мүн хөөрэл[...] һаяар үнгэргэгдэхэ байна.

Гэхэтэй хамта, КПСС-эй рай[...]мой, тэрэнэй пропаганда ба аг[...]циин таһагай хүдэлмэридэ дутаг[...]нууд яһала олон. Партийна эхин [...]ганизацинуудай секретарьнуудта [...]га эрилтэ хэнэбди. Тиим[...] ДОСААФ-эй, горпромкомбина[...] тоһоной базын, оперо ба бал[...] театрын ба бусад партийна орг[...]зацинуудта бэеэ даагаад һура[...] коммунистнуудай һуралсал хан[...]тагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй байһ[...] Партийна гэгээрэлэй һуртуулида[...] гэрһэн 5 һара хахадай дүнг[...] согсолхо ба дутагдалнуудые ха[...]даа абажа, КПСС-эй райком ком[...]нистнуудай партийна һуралса[...] илангаяа бэеэ даагаад һурагш[...] һуралсалые һайжаруулха хэм[...] абажа байна.

Һаяын үдэрнүүдтэ КПСС-эй р[...]комой хүдэлмэрилэгшэд болон п[...]тиин райкомой гэшүүд, парти[...] эдэбхитэд партийна организаци[...]даар ябажа, бэеэ даагаад һу[...]сагшадтай тус тустайнь хөөрэлд[...] партийна пропагандын энэ шу[...] участогые һайжаруулхын тула [...] хэрэгтэ партийна организациин [...]ретарьнуудай анхаралые ханд[...]жа, коммунистнуудай һурал[...] зүбөөр эмхидхэхэ талаар тэд[...] туһаламжа үзүүлһэн байна.

КПСС-эй XX съездын таб[...] түүхэтэ шиидхэбэринүүдые гүнз[...]гөөр шудалжа, ажал хэрэг дээ[...] бэелүүлхэдэнь коммунистнуу[...] олон мянган ажалшадта туһа[...] гээшэ районой партийна орган[...]циин шухала зорилго болоно.

И. ПРОЗОРОВ, КПСС[...] Городской райкомой секр[...]

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай

Бодонгуудай хонишод

...мжэ ехээр харалшаһан хадын ...наранай дулаан элшэдэ ...бэлшэһэн холисогүй сагаан ...һүрэгүүд наранай тонгойходо, ...хаягай байранууд тээшэ ...од. Эндэнь эхэ хонидой, мүн ...хонидой хурьгадтайгаа бай...агуудтай гурбан ехэ типовой ...уд, хонидой эдеэлхэ хэдэн ...кашаанууд, үбһэ тэжээл ха...аг, буйлуулдаг газарнууд, ...дай байра, улаан булангай ...агдана. Баруун тээнь зэргэ...нидой тоогой олошорхо хэм... хараалагдаһан шэнэ типо...рын барилга дээрэ хүдэлһэн ...архашуул. Энэ болбол Бичу...агай Ленинэй нэрэмжэтэ ...й хониной фермэ гээшэ.

...р һайтай, нарин нооһотой ...олоор үсхэхын түлөө энэ ...хонишод ехэхэн оролдолго ...байнхай. Мүнөө жэлдэ хо...аруулһалга, абтаһан түл ко...азова аргаар түлжүүлэгдэжэ ... Энэ фермэ хамта дээрээ ...хонидтой юм. Тэдэнэй 1200-...эхэ хонид. Эхэ хонидые ха...ын, түлыень абажа түл...н түлөө гурбан отара бии ...оо һэн. Отара бүхэндэнь ...хонишод, нэгэ сакманщица ... Ахалагша хонишодоор олон ...дүй дүршэлтэй хонишон ...ццу Очирова, Гармасу Дам... Дутарма Бадмаева гэгшэдые ... байна. Отарануудай бэшэ...нишод О. Ринчинова, Ц. Ба..., Д. Санжиева, Д. Раднае...од баһал үнинэй дүй дүр... хонишод юм. Отара бүхэн ...0 хонидтой. Түрэһэн хонин...е хурьгатайнь эжэлсүүлхын ...тусгаар байрала, заахан хаа... соо байлгагдадаг. 5—6 хо...эхилэн баһа тиимэ аад, ех...аг соо олохоноороо байл...г. Энэ үедэ тэдэнние сакман... харуулһална. Саашань эхэ ...хурьгатайнь бусад хонидоор ...аг. Эхээ дахажа түлжэһэн ...өөдэргэн һайн байна гэжэ ...ажал дээрэһээ хараа.

...и хонишодой дунда залуу ... Гармасу Дамбиева орол...ажалаараа онсорон шалгар... хонишон хони хурьгадые ...хэ, харуулһалха талаар ни...й дүршэлтэй болоо. Залуу ...мүнөө ахалагша хонишон ...й. Колхозойнгоо хонин һү...үлтэр һайжаруулхын түлөө ...тэмсэл хэжэ байна.

— Бидэ урда жэлнүүдтэ,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ,—хонидойнтоо түлые гарзагүйгөөр абаал һаа, гэмгүй ажалланабди гэжэ һанаад, һанаагаа амардаг байгаабди. Харин хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха, нооһо үгэлгыень дээшэлүүлхэ гэжэ балай оролдодоггүй байгаабди. Гүрэнөө һайн шанартай нарин нооһоор хангаха гээшэ манай ёһотой зорилго гэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ ойлгообди. Тиимэһээ бидэнэр бүхы ажал хүдэлмэреэ, мэргэжэл шадабаряа хонин һүрэгөө олошоруулха ба үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ зорюулланхайбди.

Хонишон **Г. Дамбиева.**

Мүнөө ахалагша хонишон Дамбиевагай отарынхид 400 эхэ хонидойнгоо 250 гаранииe түрүүлээд, хурьгадыень гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Энэ фермынхид бүхы хонидоо нарин ба нариБтар нооһотой болгожо шадаа. Энэ хэрэгтэнь хонидоо саг соонь «советскэ меринос» үүлтэрэй хусануудай үрөөр искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэдэг болоһон ушар ехээр туһалаа. Мүнөө фермэ тиимэ эрхим үүлтэрэй 23 хусатай.

— Хонидһоо һайн шанартай нооһо ехээр абахын тулада тэдэнние һайнаар эдеэлүүлхэ, харуулһалха, нооһыень гээлгэхэгүй хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Дамбиева нэмээнэ.—Бидэ хониной нооһо һайжаруулдаг элдэб тэжээлнүүдые эдюулдэгбди. Бүдүүн тэжээлһээ гадна, овёс, комбинированнэ тэжээл, дабһа, модоной шэлбэһэ намаа эдюулдэг, ёнторһоной шүүһэ уулгадаг байнабди. Хонидые саг соонь уһалха гээшэ зайлашагүй удхашанартай байдагынь мэдээжэ. Саг соонь хони хурьгадаа уһалалгада ехэхэн һаналаа табидагбди. Мүнөө жэлдэ үбһэ багаар абаһан дээрэһээ үбһэ тэжээл буйлуулжа, элдэб комбинированнэ тэжээлтэй холижо, хонидто эдюулхэ хэрэгтэмнай бидэнэр хонишодто колхозой правлени туһална. Хонидой уһалуури заһаха, һайжаруулха, тэжээл шэрэхэ хүдэлмэринүүдтэмнай тариан-ажалай нэгэдэхи бригадынхид туһалаа.

Артелиингээ ажал хүдэлмэриие хаража үзөөд, тарианажалай бригадын хүдэлмэри малажалтай нягта холбоотой байна гэжэ тоолоод, тарианажалай нэгэдэхи бригадые комплексно бригада болгожо, тэрээндэ хониной фермые оруулһан байна. Ажал эмхидхэхэ ехэхэн дүй дүршэлтэй, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан шударгы бригадир Цибудеев Цыбикжабай ударидалга доро тариан-ажалайхидтай хамта хүдэлжэ, хонишод амжалтануудаа бүри арьбадхана. «Тарган—табан хоногой» гэжэ оньһон үгэнүүдһээ удхалан, тобир тарганаар үбэлжүүлһэн хонидоо хабарай хахадта тураахагүй гэжэ бүхы хэмжээнүүдые нүхэр Цибудеев хонишодоороо абана. Фермын хонишод арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 2,5 килограмм нооһо хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абажа, Бичурын аймагай хонишодто хандаһан ба хүршэ «Коммунизм» колхозой хонишодые мүрысөөндэ урилаа юм.

Хоёр колхозой хонишод мүрысөөнэйнгөө дүн гаргадаг, бэе бэедээ ошожо, ажалаа харалсадаг заншалтай. Дүй дүршэлөө халан абалсахадань, дутуу дундаяа оложо, усадхахадань иигэжэ хоорондоо ябалсадагынь ехээр туһална. Һаяхан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод «Коммунизм» колхоздо ерээ. Тэндэ түрүү хонишодтойнь хөөрэлдэжэ, ажалыень хараа. Мүн ленинэйхид өөһэдынгөө дурадхалнуудые хэлээ. Тэндэ ажалай нэмэлтэ мүнгэн түлбэриин саг соогоо үгтэдэг байһыень мэдээд, колхозойнгоо правленидэ эрилтэ хэһэн байна. Правлени хонишодой энэ эрилтые зүб дээрэ тоолоод, эрилтыень хангаха гэжэ шиидээ.

Д. Тогошиев.

ХУРЬГАДАА ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛНЭ

...НА. Эгэтын сомоной Ста...эрэмжэтэ колхозой гэшүүн ...ва колхозойнгоо малажал...он жэлэй туршада амжалта... ажаллажа ябана. Мүнөө ...иды гэжэ газарта эхэ хони...рые даажа байха зуураа, хо...оо үбэлжэлгые эмхитэй һай...ргэжэ, абаһан түлнүүдээ ...хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ ... Нүхэр Санданова хонидые ...рүүлхэ аргые шадамараар хэрэглэжэ, хурьгадаа кошарно-базова аргаар түлжүүлнэ. Мүнөө отарадань 320 гаран хурьгад абтанхай.

Энэ түрүү хонишоной отарада хонишод Долгор Дугданова, Жамьян Будаев гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Мүн 15 наһатай залуу хонишон Мария Батуева гэгшэ эдэнһээ гээгдэнэгүй. Энэ залуу хонишон 100 гаран хурьгадые нэгэшье гарзагүй, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна.

— Манай отарын хонишод мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абажа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхайбди, — гэжэ нүхэр Санданова хөөрэнэ.

Теэд энэ отарын хонишодой эрмэлзэлгэ, дүүрэн эршэтэ ажалыень харахадаа эдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ байха гэжэ найдамаар.

Ц. Дандаров, манай корр.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Студентнэрэй байдалые һайжаруулха

Улан-Удын Селенгинскэ үйлсын 12-дохи номерто Бурят-Монголой зооветинститудай студентнэрэй хамтын байра бии юм. Тэндэ хамтадаа 125 студентнэр байдаг.

Эндэ гурба—дүрбэ хоножо, арай гэжэ нэгэ дахин уһан асарагдадаг, бэщэ үдэрнүүдтэ асаратданагүй.

Мүн энэ байрада нойтон сэбдэг түлеэн буулгагдадаг. Тэрэнь галда хэхэдэ уһа гараад, бүхэли үдэртөө носожо үгэнгүй гэр хүргэжэрхинэ. Тэрээнһээ боложо хамтын байра хододоо хүйтэн байдаг.

Байдалаа һайжаруулха тушаа асуудал тэрэ байрада байдаг студентнэр суглаан дээрээ хэлсэдэг, дутагдалнуудые усадхаха тушаа ямар хэмжээ абахаб гэжэ хамтаараа хэлсэхэ, зүбшэхын тулада комендант нүхэр Черкашинае тэндээ уридаг байна. Теэд нүхэр Н. П. Черкашина студентнэрэй суглаанда нэгэшье ерээгүй.

Нүхэр Черкашина студентнэрэй байдалаар огто һонирхоногүй. Тэдэнэй хамтын байрые шалгажа ябадаггүй, хаа яа үдэшэ үглөөнииінь эндэ ерэгшээн болоходоо студентнэртэй уулзангүй, гэр сэбэрлэдэг эхэнэртэй газаа досоогуур нэгэн хоёр үгэ дуугаралсаад ябашаһан байдаг. Ямар нэгэн шухала хэрэгэй гарахада студентнэр тэрэниие бүхэли үдэр бэдэрхэ баатай болодог.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые зооветинститудай директорые ажахын талаар орлогшо нүхэр Ч. Д. Дугаров һайса мэдэжэ байгаад хэмжээ абанагүй. Студентнэрэй тэрээндэ хандахада оройдоо хэрэгсээнэгүй.

Зооветинститудай дирекци студентнэрэй байдалые һайжаруулха хэмжээ абахаар болоо.

М. Чесанский.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ БЭШЭГҮҮДЭЭР ХЭМЖЭЭ АБТАБА

„Сухалтай наймаалагша"

Зэдын аймагай Гэгээтын сельпогой магазинай наймаалагша нүхэр Вампилова худалдаа наймаанай журам эбдэнэ, хүдэлмэриин саг сахинагүй, магазинаа үглөөнэй 8 часта нээхэ аад, 9 часта нээдэг. Худалдан абагшадта шэрүүнээр хандана, гэжэ манай редакцида Зэдын аймагһаа селькор бэшэһэн юм.

Бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа, хэмжээ абахынь тулада тус бэшэг Зэдын аймпотребсоюзда эльгээгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Зэдын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Непомнящих гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор, худалдан абагшадта шэрүүнээр хандаһанайнь түлөө нүхэр Вампиловада шанга выговор соносхогдобо.

Московско область. «Гигант» гэжэ цементнэ заводой Культурын байшан хүдэлмэришэдэй культурын гуламта болонхой. 500 хүнэй һууритай харалгынь зал соо кино, уранһайханай самодеятельностиин болон столицын артистнарай концерт таһалгаряагүй харуулагдадаг, лекционно залдань элдэб темээр лекци, элидхэл үнгэргэгдэдэг, научно-популярна фильмнүүд харуулагдадаг юм. Тиихэдэ библиотекэ, уншалгынь залда, амаралтынь комнатодо хүн зон хододоо олон байдаг.

Хүдэлмэриин һүүлээр физкультурын залда волейболистнууд, баскетболистнууд, гимнастнууд, штангистнууд болон боксёрнууд ерэжэ, тренировко хэдэг байна. Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэрилдэг комнатодонь театральна, хореографическа секцинүүд, хоор, арадай инструментнүүдэй болон духовой оркестрынхид үдэшэ бүри сугларжа, заняти үнгэргэдэг, репетици хэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитбригадада хабаадагшад «Үгэ эринэбди» гэһэн шэнэ концертнэ программаяа зүбшэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛ

«Путь к коммунизму» колхозой правлени кукуруза тарилгын комсомольско-залуушуулай 2 звено Зырянск ба Ангир нютагуудта эмхидхэбэ. Эдэ звенонуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр залуу басагад Мария Седунова, Галина Воротникова гэгшэд томилогдоо.

Мүнөө звенонууд тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр ябуулжа, кукуруза тариха талмай дээрэ 2300 центнер наг шэбхэ гаргаһан, үнэһэ, шубуунай аргал ехээр суглуулһан байна. Мүн тэндэ һайрамай уһан тогтоогдожо байна.

«Знамя Победы»,
Прибайкальска аймаг.

ЭРТЫН ОВОЩЬ

Нина Павлова колхозойнгоо теплицэдэ гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Энэ огород таригшын оролдолгын ашаар Сталинай нэрэмжэтэ колхоз түхэреэн жэлдээ мангир, үгэрсэ болон бусад овощь ургуулан абадаг болонхой.

Һаяхан теплицэһээ 3 центнер мангир хуряагдаһан байна. Мүнөө нүхэр Павлова эртын үгэрсэ хуряахаар бэлдэжэ байна.

«Вперед», Мухаршэбэр.

ХҮҮГЭДЭЙ ЯСЛИ

Колхоздо хүүгэдэй яслитай байхада ниитын ажахыда эхэнэрнүүд олооро хабаадалсаха аргатай болодог юм. Энээниие һайнаар мэдэһэн Калининай нэрэмжэтэ колхоз яслиин байшан бариха гэжэ шиидэһэн байна.

Мүнөө эндэ тусгаар бригада яслиин гэр барижа байна. Тиин барилгашад майн 1-нэй һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, хабарай тарилгын халуун үеын эхилтэр яслиие ашаглалгада үгэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоз ясли барижа эхилээ.

«Байкальский коммунист»,
Байкало-Кудара.

АЖАЛ ЕХЭТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ МЕХАНИЗАЦИЛАГДАБА

Һаяхан «Улаан Одон» колхозой һүнэй-товарна центральна фермэдэ электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегат тодхогдобо. Мүнөө фермын һаалишад энэ агрегадые ашаглаха арга шудалжа байна. Түрүүшын 30 гаран үнеэн энэ аргаар һаагдадаг болоо.

— Агрегадые гүйсэд хэрэглэбэл, фермэ дээрэ ажалай бүтээсэ ниилээд дээшэлхэ ба һаалишадай тоо үсөөрүүлжэ болохо байна, — гэжэ фермынхид хөөрэлдэнэ.

«Красная заря», Хори.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛНА

ДОСААФ-эй эхин организациин эдэбхеэр Түнхэнэй МТС-эй дэргэдэ шофёрнуудые бэлэдхэхэ курса эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байна.

Тэндэ 40 гаран хүн ажалһаа таһарангүй шэнэ мэргэжэл шудална. Курсантнууд үзэһэн материалаа ажал хүдэлмэри дээрэ бэелүүлжэ улам гүнзэгыгөөр шудална.

Мүн тэдээндэ элдэб техническэ киножурналнууд харуулагдадаг юм. Һүүлэй үедэ тэдэнэр «Двигатель внутреннего сгорания», «Электричествын түүхэ» гэһэн картинануудые хараа.

Мүнөө курсантнууд машинын электротүхеэрэлгэнүүдые үзэжэ байна.

«Красное знамя», Түнхэн.

НОМ ТАРААХА ҺАРА

Мүнөө аймаг дотор «Ном тарааха һара» үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ номой магазинуудта хүн зон олооро ерэжэ, һонирхоһон номуудаа абана.

Зарим хүнүүд өөһэдынгөө библиотекэнүүдтэ номуудые худалдан абана. Жэшээлхэдэ, аймагай центрын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Дементьева, Крынцов, Фиц, Сизых, Ситник, Коренкович болон бусад олохон номуудые худалдан абаһан байха юм. Мүн эндэ хүүгэдэй, эдиршүүлэй уншаха номууд олоор абтажа, наймаанда гаргагдаа.

Энэ һарын түрүүшын 4 үдэрэй туршада аймагай центртэхи номой магазин 3,5 мянган түхэригэй ном худалдаа.

Үнгэржэ байгаа һарын туршада аймаг доторхи библиотекэнүүд шэнэ номуудые олоор абажа, фондоёо баяжуулһан байха юм.

«Сталинский путь», Кабанск.

Эрхим шанартай нооһо ехээр абахын түлөө

☆ ☆

(Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша Д. С. Санжиевай хөөрөөнһөө)

☆ ☆ ☆

...й колхозой хониной-товарна ...аймагай колхозуудай томо...эмэнүүдэй нэгэн юм. Хони ...лгэ гээшэ манай эндэхи ...дай эгээл олзо доход ехэ...бари болоо. Тиимэһээ манай ...й правлени ба партийна эхин ...ци хони үсхэлгэдэ шухала ...аа табидаг байна. Манай ...й хонидой үүлтэр һайжар...г олзомнай жэлһээ жэлдэ ...оно. 1951 ондо 5000 гаран хо... хамта 2839 килограмм ... хайшалжа, тэрээнээ гү...далдахадаа 28580 түхэриг ...байгаа һаа, харин 1954 ондо ...ахуу хонидһоо 8760 кило...оһо хайшалжа, 93 мянга...э мүнгэн олзо абтаа. Ха...б ондо 6000 толгой хонидһоо ...лограмм нооһо хайшалжа, ...түхэриг олзо оруулаабди. ...колхозой хонидые гүрэндэ ...ба худалдажа, оруулһан ...гадуур юм.

...ал һүүлэй 3—4 жэлнүүдтэ ...олхоз нарин нооһотой хони...эбэрилжэ эхилһэн байна. ...стическэ парти ба Советскэ ...льство хүдөө ажахые, нэн ...ниитын малажал хүгжөөхэ ...онсо анхаралаа хандуулха ...хүдөө тосхоной ажалшадай ...тай ехэ зорилго табяа. ...правительствын шиидхэбэ...ашаһан дүй дүршэл ехэтэй ...нууд, тон түрүүндэ, коммуни... һүүлэй хоёр жэлэй турша ...озой үйлэдбэриин эгээн шу...саток болохо малажалай ...дтэ хүдэлхэеэ ошоно. Жэ... мүнөө колхозой хониной ...д дээгүүр ахалагша хони... колхозникууд-коммунист...н Цыбиков, Шонн Цыби...аржап Чимитов, Гылык ... болон бусад хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр хони үсхэлгын талаар ехэхэн дүршэлтэй, энэ һалбарииe хүтэлбэрилхэ шадабаритай хүнүүд юм.

Зүгөөр, ниитын малай, нэн түрүүн, эбэртэ бодо малай ба хонидойнгоо тоо толгойнь олошорхо бүри колхоз үбэлэй һарануудта малнуудтаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ хүшхүрэнэгүй. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй туршада малаа бүдүүн тэжээлээр 25—30 процентэл хангадаг байнабди. Тиимэһээ зунайшье, үбэлэйшье сагта хонидые зүбөөр, шадамараар харууһалха, адуулха гээшэ ехэ удхашанартай болоно. Отарые даагшанар нүхэд Чимитов, Цыбиков гэгшэд ажахын жэлэй эхиндэ хонидойнгоо адуулганай бүхэли жэлэй түсэб зохёодог, тодорхойлон хэлэбэл, адуулганайнгаа карта зохёодог байна. Мүн бэлшээриингээ газарнуудые ургамалайнь талаар хэдэн хуби болгожо һалгаадаг юм. Зунай сагта тэдэнэр хонидоо гол түлэб үндэр хадалиг газарта адуулдаг заншалтай. Юуб гэхэдэ, хада газарай ногоон амтатай, шэмэтэй байдаг бшуу. Мүн зунай халуунда үндэр газарта һэбшээ һалхитай байжа, хонид һайнаар бэлшэдэг байна. Тиин зундаа хонид һайнаар адуулагдажа байхадаа үбэлжэлгэдөө тобир тарган, садхалан ерэдэг. Харин тиихэдэ хурьга түлгэнүүд үбэлэй сагһаа айхатүй томонууд, бүхэнүүд болоһон байдаг. Намар, үбэлэй сагуудта хонид голдо, байрадаа дүтэ шадарай бэлшээринүүдтэ адуулагдадаг байна. Тиихэдэ мүн хонишод солоомоной узуур дээрэ баһал үдэр бүри ондо ондоо газарнуудта һэлгэжэ байжа хонидоо адуулдаг юм. Үбэлэйнь бэлшээринүүдтэ саһанай ехэ һаань, саһа тусхай хахалуураар хамажа, хатдыень гаргажа үгэдэг.

Манай хонишод үбэлэй сагта малые тураангүй, тобир тарганаар ондо оруулхын тула, тэдээнэй харууһа ба эдеэлүүлгые зүбөөр, шадамараар эмхидхэхые, зоотехническэ заабаринуудые сахихые оролдодог. Үбэлдөө намдуу үдэр байгаа һаань үглөөнэй 7 час багта хонидоо үбһөөр эдеэлүүлдэгбди. Час—час хахад эдижэ дүүргэмсээрнь хонид бэлшээридэ гаргагдана. Үдэрэй 12 час багта тэдэнээ уһалаад, адуулгаяа үдэшын боро хараан болотор баһа үргэлжэлүүлнэбди. Һалхитай хүйтэн үдэрнүүдтэ хонидоо бэлшээридэнь нэгэ бага оройхон гаргадаг, хотолуулхадаашье нэгэ бага эртэхэн асардаг байнабди. Тиимэ үдэрнүүдтэ үбһэ болон бусад бүдүүн тэжээлыень ехээр үгэнэбди. Манай хонишод хонидойнгоо үбэлдөө эдихэ үбһэ тэжээлые өөһэдөө бэлдэдэг. Хонишоднай үбһэеэ сабшажа һүрилөөд, баранииень хонидойнгоо үбэлжэхэ байрада шэрэжэ асардаг юм. Колхозой правлени отара бүхэндэ сабшалангай хэдэн гектар газар үшөө саһанай хайлаагүй байхада тушаажа үгэдэг. Хонишод даажа абаһан сабшалангаа модо шулууһаань сэбэрлэдэг, шэбхээр үтэгжүүлдэг, хэрэгтэй газартань уһалдаг юм.

Манай колхоз хурьгадые абаха түсэбөө жэл бүри дүүргэдэг гээшэ. Зарим хонишод түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлнүүд соо хоорондоо мүрысэжэ байһан хонишод нүхэд Чимитов Цыбиков хоёр 100 эхэ хонин бүриһөө 105—115 хурьгадые абажа, түлжүүлдэг болонхой.

Тиибэшье бидэндэ дутуу дунданууд нилээд бии. Манай хониной-товарна фермэнүүд дээгүүр эхэ хонидой һубайралгые усадхахын тулада искусственнаар үрэжүүлгэ эмхидхэгдэнэгүй. Туйлаһан зарим амжалтаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Тиигэжэ маниие парти һургадаг. Манда үшөөшье һайн амжалта туйлаха арганууд байгаа, харин тэдээниие хэрэглэжэ шадапагүйбди. Манай артелиин хонишод ажахын шэнэ жэлдэ орон сасуу КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ уялгануудые абаа һэн. 100 эхэ хонин бүриһөө 105-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахабди, хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулхабди гэжэ үгэсэ үгэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта Ставропольско ба Алтайн хизаарнуудһаа «советскэ меринос» үүлтэрэй 325 толгой нарин нооһотой хонидые ба хусануудые худалдажа асараабди. Тэдэнэр артелиин эгээн түрүү хонишон коммунист нүхэр Гармажаповта даалгажа үгтэһэн байна. Тэдэ хонид мүнөө һайнаар түрэжэ, үдэжэ эхилэнхэй. 1958 онһоо эхилээд колхознай гансал нарин ба нарибтар 1-дэхи, 2-дохи классай нооһотой хонидые үсхэжэ байха юм.

Иигэжэ манай хонишод гүрэндөө эрхим шанартай ехэ нооһо үгэдэг болохын тулада бүхы оролдолгоо гарган ажаллажа байна.

Б. Содномов бэшэжэ абаба.

КЯХТЫН ТҮҮХЭТЭ ПАМЯТНИГУУД

Түүхэтэ памятнигуудаар Кяхта город баян юм. Энэ талаараа Кяхтадал город бүхы Забайкальеда байхагүй.

Урдань Росси Хитад хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаанай хүгжэхэтэй, мүн городой хүн зоной олон болохотой хамта ниитын ба энгэй элдэб янзын байшангууд баригдаа һэн. Тэдэнэй зариманиинь архитектурна памятнигууд болоно. Тэдэнэй тоодо холоһоо яларан харагдажа байдаг Троицкосавска һүмэ ороно.

1817 ондо баригдаһан энэ һүмэ бэшэ барилгануудтай сасуулбал архитектураараа онсо илгардаг байна. Баруун тээһээнь һүмэдэ ороходо, хоёрдохи дабхар өөдэ хоёр гэшхүүр гараһан байдаг. Һүмын оройдо үндэр гэгшын түмэр шорогор урга бии.

Городой хоёрдохи архитектурна памятник хадаа «Гостиный двор» болоно. Энэ барилта үнгэрһэн зуун жэлэй дүшөөд онуудта баригдаһан байна. Энэ барилга хойноһоо урагшаа гонзойнхой. Баруун ба зүүн захаарнь баханануудта няалдуулан-хай арба нэгэн бүхээгүүд магазинуудайнь үүдэн тушаа хэгдэнхэй.

Городой захада мүн хоёрдохи «Гостиный двор» гэжэ барилга бии. Энэ гэр 1835 ондо баригдажа эхилээд, 1842 ондо дүүрэһэн юм. Эндэ сай болон бусад эд бараа хадагалхаар хараалагданхай байгаа. Гэрэй сэнгынь 700 мянган түхэриг болоо һэн. Тэрэ хадаа шулуун һуури дээрэ хирпиисээр дүрбэлжэн түхэлтэйгөөр баригданхай.

Энэ гэртэй зэргэлээд, архитектурна памятник болохо Кяхтинска воскресенскэ һүмэ байдаг. Тэрэ 1845 ондо баригдаһан байна. Энэ һүмые уранһайханаар гоёолгодо оролой элитэ дархан Прасолов, уранзурааша Рейхель хабаадалсаһан юм.

Кяхтын заха багта 1894 онһоо 1922 он хүрэтэр хизаар ороноо шэнжэлэлгын Кяхтинска музейн ба географическа обществын таһагай байһан гэр бии. Баруун урдахи Забайкалиие, мүн Хойто Монголые шэнжэлэлгэдэ тус музей ба географическа обществын таһаг горьтойхон үүргэ дүүргэһэн байха юм.

Музейдэ дүтэхэнэ Лушниковай гэр хэбээрээ үлөө. Энэ гэр соо советскэ элитэ эрдэмтэ, академик Прянишников түрэһэн байна. Центральна Азиие шэнжэлэгшэд—ородой элитэ аяншад Пржевальский, Козлов ба академик В. А. Обручев энэ гэр соо байрлан амардаг байгаа. Селенгинскдэ сүлэлгэдэ байһан мэдээжэ декабристнууд Бестужевтан мүн энэ гэртэ байрладаг һэн.

Энээнһээ гадна, ородой мэдээжэ аяншан А. В. Потанинагай, сибирскэ түүхэшэ И. В. Щегловой могилануд дээрэ памятнигууд бии юм.

Соведүүдэй түлөө тэмсэлэй, мүн гражданска дайнай үеын памятнигууд городто олон. Бүри Октябрьска революциин урда тээ большевигүүдэй сугларжа, нюусаар суглаа хэһэн гэрнүүд Масловай болон Красноармейскэ үйлсэнүүдтэ байдаг.

Р. Тугутов.

А. И. Микоян, Ш. Р. Рашидов Бирмэ ошохоёо Индиһэ мордобо

ДЕЛИ, мартын 30. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Бирмын столица — Рангун орохоёо Калькуттаһаа мүнөө үглөөгүүр самолёдоор ниидэн гараба.

Баруун Бенгали штадай правительствын юстициин министр С. К. Басу, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, СССР-һээ Индидэ байдаг посол М. А. Меньшиков Калькуттахи советскэ эмхи зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд Калькуттска Дум-Дум аэродром дээрэһээ А. И. Микоян, Ш. Р. Рашидовые үдэшөө.

А. И. Микоян Бирмэдэ ерэбэ

РАНГУН, мартын 30. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, тэдэнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Бирманскэ Союзай столица — Рангунда мүнөөдэр хани ёһоор айлшалжа ерэбэ. Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну, бирманскэ правительствын министрнүүд, дипломатическа корпусай түлөөлэгшэд аэродром дээрэ тэдэниие угтаа. Бирмын Премьер-Министр У Ну А. И. Микоянда хандан,ород хэлэн дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ. А. И. Микоян харюугай үгэ аэродром дээрэ хэлэһэн байна.

Арабска оронуудай лигиин соведэй сесси нээгдэбэ

Арабска оронуудай лигиин соведэй ээлжээтэ сесси мартын 29-дэ Каирта нээгдэбэ. Түрүүшын заседаниин дээрэ Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Ахмед Хайрат Саид түрүүлэгшээр һуугаа. Алжирай арад зоной национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа совет нэгэн дуугаар резолюци баталан абаа.

Алжиртахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тулада НАТО-тэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые эльгээхэ тухай тус организацида хабаададаг оронуудай гарһан шиидхэбэриие совет буруушаагаа. Энэ шиидхэбэри ООН-эй Уставта, Нэгэдэмэл Нацануудай гол ёһонуудта таараалдахагүйһөө гадна, аюулгүй байдалда гай түбэг татаха байна гэжэ резолюци соонь хэлэгдэнэ. (ТАСС).

Цейлон Польша хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан бэхижэнэ

ЛОНДОН, мартын 30. (ТАСС). Цейлоной ба Польскэ Арадай Республикын хоорондо худалдаа наймаан ба түлөөһэн тухай хэлсээн һэгэрэгшэ жэлэй эсэстэ Коломбодо баталагдаһан байгаа. Энэ хэлсээе эсэслэн баталалгын грамотануудые андалдан абалсалга мартын 28-да Лондондо болоо гэжэ Рейтер агентствэ мэдээсэнэ.

Энэ хэлсээнэй ёһоор Цейлон хадаа каучук, кокосово һамар, сай, кокосово тоһо болон бусад товар Польшодо худалдаха болоо. Тиихэдэ Польша судинануудые, металлургическа промышленностиин продукци, машинануудые, цемент, бүд, сахар Цейлондо худалдаха юм.

АЗИИН БА АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ СТУДЕНТНЭРЭЙ КОНФЕРЕНЦИИН БОЛОХО БАЙҺАН ТУШАА ТАИЛАНДСКА ГАЗЕТЭ ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

Мүнөө жэлдэ Бандунгда Азиин ба Африкын оронуудай студентнүүдэй конференци болохо юм. Тус конференциие һайшааха зуураа, «Каопап» газетэ иигэжэ бэшэнэ. Азиин ба Африкын студентнүүдэй бата нэгэдэл студентнүүдэй ажабайдалые ба һуралсалые һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ шухала болохоһоо гадна, мүн Азиин болон Африкын бүхы оронуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ эхэ удхашанартай.

Таиландын студентнүүд энэ конференцидэ хабаадахаа бэеэ гэжэ найдажа байһанаа элиишэлэн мэдүүлхэ зуураа, газетэ иигэжэ онсо тэмдэглэнэ. Эб найрамдалай, бэеэ даанхай байдалай ба эрдэмдэ һуралха талаар демократическа ёһо гурим байгуулхын түлөө тэмсэлдэ уласхоорондын студентнүүдэй бусад организацинуудтай харилсаа холбоо байгуулхын тулада Азиин болон Африкын студентнүүдэй нэгэдэмэл организаци байгуулха шухала. (ТАСС).

Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин 3-дахи конференци хүдэлмэрээ дүүргэбэ

БЕРЛИН, мартын 30. (ТАСС). Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин 3-дахи конференци мүнөөдэр хүдэлмэрээ дүүргээ. «Германска Демократическа Республикада хүдэлмэришэн-тараашанай засагай үүргэ» тухай О. Гротеволиин хэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ түгэсхэлэй заседаниин эхиндэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна. Энэ асуудалаар ГДР-эй гүрэнэй аюулгүй байдалые сахиха министр Э. Вольвебер, СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн Г. Матерн үгэ хэлээ.

«Германска Демократическа Республикада хүдэлмэришэн-тараашанай засагай үүргэ» гэһэн О. Гротеволиин элидхэлые конференциин делегадууд нэгэн дуугаар һайшаагаа.

Удаань конференци хадаа мандатна комиссиин элидхэлые шагнаад, баталһан байна.

Хоёрдохи табанжэлэй түсэб тушаа директивэнүүдые зохёохо комиссиин зүгһөө СЕПГ-эй ЦК-гэй секретарь Г. Циллер элидхэл хээ. ГДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ хоёрдохи табанжэлэй түсэб тушаа СЕПГ-эй гурбадахи конференциин директивэнүүдые конференциин делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаа.

«Германска Демократическа Республикада демократиие саашадань хүгжөөхэ талаар абтаха хэмжээнүүд тухай Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин 3-дахи конференциин дурадхалнууд» удаань нэгэн дуугаар баталан абтаа.

Тиигээд түрүүлэгшэ В. Ульбрихт СЕПГ-эй ЦК-гэй гэшүүн О. Шендэ үгэ үгөө. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ СЕПГ-эй 3-дахи конференциин амаршалгые бэшэгые СЕПГ-эй 3-дахи конференциин президиумэй даалгабараар О. Шен уншаа.

СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн премьер-министр Отто Гротеволь түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ онсо тэмдэглээ. Хоёрдохи табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, мүн хүдэлмэришэн-тараашанай засагые саг үргэлжэ шангадхан бэхижүүлхэ, социалистическэ демократиие саашадань хүгжөөхэ хоёр гол зорилго партиин үмэнэ табигдана.

Эб найрамдал, демократиин ба социализмын лагериин хүндэлэлдэ, Германиин Социалистическэ Нэгэдэмэл партиин хүндэлэлдэ зорюулан юрөөл табяад О. Гротеволь түгэсхэлэй үгэеэ үгые дүүргэв.

Конференциин түгэсхэлэй заседаниин дүүрэхын урда тээ «Интернационал» дуулагдаа.

Академик П. Л. Капицида Девапрасад Сарбадикариин нэрэмжэтэ алтан медаль олгогдобо

Девапрасад Сарбадикариин нэрэмжэтэ алтан медалиие 1955 ондо советскэ физик академик П. Л. Капицада олгохо гэжэ Калькуттска университет шиидхээ. П. Л. Капица Индийскэ наукануудай академиин хүндэтэ гэшүүн юм.

Калькуттска университедые удаан саг соо толгойлһон, Индиин олониитын мэдээжэ түрүү ажал-ябуулагша Девапрасад Сарбадикариин нэрэмжэтэ алтан медаль научна ехэ шэнэжэлэлгэ хэһэнэй түлөө жэл бүри олгогдодог юм.

А. Эйнштейн, С. Раман, М. Саха, П. Блеккет, А. Флеминг болон элдэб оронуудай наукын бусад элитэ ажал-ябуулагшад һүүлэй жэлнүүдтэ иимэ медаль абаһан байха юм. (ТАСС).

Бүхы дэлхэйн хүн зониие бэшэлгэдэ бэлэдхэл

Мартын 29-дэ Бангкогто статистигуудай конференци эхилээ. 1960 ондо хүн зоной уласхоорондын бэшэлгэ хэлгые түсэблэхэ ба эмхидхэхэ асуудалнуудые конференци зүбшэн хэлсэжэ байна. Ази ба Дальна Востокой тушаа ООН-эй экономическа комиссиин секретариадай ба Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин статистическэ бюрогой үүсхэлээр тус конференци зэрлагдаа. 14 оронһой, тэрэ тоодо Советскэ Союзай 40 гаран түлөөлэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана. (ТАСС).

Камбоджын правительство тушаалһаа бууба

ЛОНДОН, мартын 30. (ТАСС). Камбоджын столица Пном-Пеньһээ Рейтер агентствын корреспондент иигэжэ мэдээсэнэ. Өөрынгөө хүбүүн принц Нородом Сианук гэгшын толгойлдог правительствын тушаалһаа бууха тухай гуйлтые Камбоджын король Нородом Сурамарит зүбшөөгөө. Шэнэ правительствын байгуулагдатар премьер-министрын үүлые Ким Тит дүүргэхэ юм. Тэрэ хадаа Камбоджын правительствэнэ делегациин составта орожо Хитадай Арадай Республикада һаяхан ошоод ерэһэн байгаа. Камбоджа тушаа американска хэблэлэй бэшэлгые болон американска радиогой дамжуулһые Нородом Сианук үсэглэлдэр эрид шууд буруушаагаа. Пекиндэ миниин ошоод ерэһэнэй түлөө американскэ хэблэл намайе ехээр доромжолбо гэжэ тэрэ мэдүүлээ гээд корреспондент заана.

Великобританиин коммунистическэ партиин XXIV съезд нээгдэбэ

ЛОНДОН, мартын 30. (ТАСС). Великобританиин коммунистическэ партиин XXIV съезд Лондонскэ Баттерси районой мүнөөдөр нээгдэв. Шиидхэхэ ба зүбшэхэ голосой эрхэтэй 700 шахуу делегат съездэд ерээ. Великобританиин компартиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Уильям Галлахер съездые нээгээ. Великобританиин коммунистическэ партиин XXIV съезд Великобританиин коммунистическэ партиин генеральна секретарь Гарри Поллит тоосоото элидхэл хээ.

Венгриин машинно-тракторна станцинууд хабарай полевой хүдэлмэри эхилбэ

БУДАПЕШТ, мартын 29. (ТАСС). Венгридэ хабарай полевой хүдэлмэри эхилээ. Энэ хүдэлмэри бэелүүлгэдэ хүдөө ажахын шэнэ шэнэ машинануудаар хангагдаһан машинно-тракторна станцинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Машинно-тракторна станцинууд үйлэдбэриин кооперативуудта, тэрэшэлэн тараашадай үмсын олон ажахынуудта эгээн лэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие бэелүүлжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ хабарай тарилгын кампаниие амжалтатайгаар дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө жэлдэ машинно-тракторна станцинуудай үмэнэ ехэ зорилго табигдана. Юуб гэхэдэ, хожомдоһон хуйтэн хабар болоһон дээрэһээ полевой хүдэлмэри хаһа саг соонь эхилхэ аргагүй байгаа. Машинно-тракторна станцинууд хадаа хэдэхэн неделиин турша соо 600 мянган хольд газар хахалха, 450 мянган хольд газар дээрэ культиваци, 270 мянган хольд талмай дээрэ тарилга хэхэ ээргэтэй юм. Машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажахыда агротехническэ шэнэ арганууды, тэрэ хайлбал, кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарилга дэлгэрүүлхын тулада оролдосотойгоор тэмсэнэ. Мүнөө жэлдэ 100 мянга гаран хольд талмай дээрэ МТС-үүд кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тариха юм.

Полевой бүхы хүдэлмэриие богонихон болзор соо амжалтатайгаар дүүргэхын тулада МТС-үүдэй механическа паркда хүдөө ажахын элдэб машинанууд, хамагай түрүүндэ тракторнууд нэмэжэ үгтэнэ. МТС-үүдэй тракторнуудай тоо үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал мүнөө жэлэй эсэстэ 4 мянган трактораар олон болохо байна.

Албанида сад тарилга

ТИРАНА, мартын 30. (ТАСС). Дундада далай шадаһай сагай урин һайн уларил Албанида сад тарилга хүгжөөлгэдэ таарамжатай юм. Сарандына Шкодер хүрэтэр далайн эрьеэр зүбшэн ажаһуудаг тарашад абрикос, персик, груша, слива гэхэ зэргын жэмэсүүдэй үндэр ургаса суглуулжа абадаг байна. Корчкын, Эльбасанын, Бератын болон бусад районуудай тала ба хадалиг газартай нютагуудта яблока, архи нэрэхэдэ хэрэглэгдэдэг жэмэс, черешня, граната гэхэ зэргын жэмэсүүд ехээр таригдадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ орон дотор 4.350 мянган үрэ жэмэстэ модонууд бии байгаа. Энэ хадаа 1938 онойхидо орходоо 3,5 дахин олон юм. Һүүлэй жэл хахадай турша соо гүрэнэй, кооперативна ба үмсын хүдөөгэй ажахынууд 900 мянган үрэ жэмэстэ модо тариһан байна. Албанска сад таригшадта арадай засаг ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Арадай засаг хадаа сад таригшадта шухала хэрэгтэй багажа зэбсэг, мүнгэ зээри үгэдэг, мүн үрэ жэмэстэ модонуудай шэнэ питомнигуудые байгуулдаг юм.

Эльбасанска, Корчинска, Шкодерскэ консервна фабрикануудай барилга һаяар дүүргэгдэхэ юм. Тиихэдэ үрэ жэмэсэй консервнүүдые бүйлүүлан гаргалга орон дотор анха түрүүнээ эхилхэ байна.

Польшодо хабарай полевой хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ

ВАРШАВА, мартын 30. (ТАСС). Польшын Баруун-Урда ба Баруун бүхы шахуу районуудта хабарай полевой хүдэлмэри үргэнөөр ябажа байна. Опольско воеводствын «Бяла Выска» гэжэ госсельхозой коллектив хабарай культуранууды тарилгые орон соогоо түрүүлжэ дүүргэбэ. Хабарай культурануудай тарилга эндэ табан үдэр соо дүүргэгдээ. Мүнөө госсельхоз свёкло тариха талмайе элдүүрилжэ байна.

Зеленогурска, Вроцлавска воеводствонуудай бүхы усэднүүдтэ хабарай полевой хүдэлмэри эхилээ. Краковска, Келецкэ ба Познанскэ воеводствонуудай центральна хэдэн районуудта хабарай тарилга мүн лэ эхилээ.

АЛЖИРТАХИ БАЙДАЛ ТУШАА

Парижска үдэшын хэблэлэй мартын 29-нэй мэдээсэлнүүдһээ хаража үзэхэдэ, Алжирта воссэн хэшээнэй эсэргүү эльгээгдэжэ байһан 3-дахи ба францууска сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд боложол байһаар. Алжирай газар дээрэ Тунисай хилэһээ эхилээд оронгой үргэн тала хүрэтэр олон тооте тулалдаанууд болоно. Константина департаментда, Кабилида илангаа ехэ тулалдаанууд болоно, тэрэнэй үедэ алишье талаһаа олон хүн алуулһан ба шархатаһан байна.

Францууска правительствын шиидхэбэриин ёһоор, Алжир тээшэ сэргүүдэ эльгээгдэжэ байһаар. 7-дохи механизированнэ дивизиин 1100 солдат Марсельһаа мартын 29-нэй үглөөгүүр пароходоор Алжир эльгээгдэв. Тус дивизи Баруун Германида байһан юм. Энэ дивизи олон тооте броневигуудаар, механизированнэ бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай гэжэ «Монд» газетэ мэдээсэнэ.

Алжиртахи резиденцын министр Робер Лакост мартын 29-дэ болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдэ, Алжиртахи французска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое правительство олон болгожо, мүн мүнөө үедэ шэнэ сэрэгүүдэй Алжирта таһалгаагүйгөөр ерэжэ байһан тухай баталба гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. (ТАСС).

Иорданида буу зэбсэгэй нюуса склад англиска офицернүүдэй байгуулһан тухай „Аш-Шарк" газетэ иигэжэ бэшэнэ

БЕЙРУТ, мартын 30. (ТАСС). Сирийскэ Джебель-Друзэ областьтой нэгэ хилэтэй Сабиха гэжэ районду буу зэбсэгэй ба һомо хэрэгсэлнүүдэй нюуса складые Иорданиин сэрэгэй засагаархид элирүүлээ гэжэ «Аш-Шарк» газетэ мэдээсэнэ.

Арабска легионой командалагша урдань байһан англиска генерал Глабб эдэ складуудые нюусаар байгуулһан байгаа гэжэ мэдээлгөөр элирээ. Сиридэ зэбсэгтэ хорото аашануудые эмхидхэхэ зорилгоор англиска тагнуулшадые хангахын тулада иимэ складууд байгуулагдаһан байгаа гэжэ заагдана.

Париждахи Египетскэ посольстводо тэһэрэлгэ болобо

ПАРИЖ, мартын 30. (ТАСС). Энэ һүни Париждахи Египетскэ посольствын байһан соо тэһэрэлгэ болоо. Граната тэһэрээ гэжэ тухайлагдана. Полицийнхин мүрдэлгэ хэжэ эхилээ гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

США-да авиационно гэмтэлгэ болобо

Уичита город (Канзас штат) шадар американска 6 моторной реактивна бомбардировщик мартын 28-да гэмтэн унажа бута һүрөө. Самолёдой экипажай гэшүүн хүн гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ. (ТАСС).

Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохые хүсэгшэдэй турнир

АМСТЕРДАМ, мартын 29. (ТАСС), Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохые хүсэгшэдэй турнирай дэрээ хоёрдохи наадалга болобо. Бронштейн Петросян хоёрой наадалга түрүүшынхиинь илалтагаар дүүрэбэ. Спасский—Керес, Сабо—Панно гэгшэдэй наадалга тэнсэлтээр дүүрээ.

Хоёр парти хойшолуулагдаа. Геллер Смыслов хоёрой хойшолуулагдаһан партида Смысловынь үлүү һайн байдалтай. Пильник—Филип гэгшэдэй парти адлирхуу байдалтайгаар хойшолуулагдаа.

Эрдэмтэ-зоотехнигүүд

Мартын 29-нэй үдэшэ Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба балетэй театр соо һайндэрэйхээр хубсаһан залуу хүбүүд, басагад олоороо суглараннхай, духовой оркестрын иргуу һайхан хүгжэм доро танцеваажа байба.

Уданшьегүй, хонхын абяан зэдэлжэ, сугларагшадые харалгын залда орохыень уриһан тэмдэг үгэнэ.

Бурят-Монголой зооветеринарна институдые дүүргэһэн эрдэмтэ-зоотехнигүүдые 13-дахяа гаргалгада зорюулагдаһан вечерые институдай ботаникын кафедрые даагша хүдөө ажахын наукануудай кандидат нүхэр А. Г. Давыдов нээбэ.

— Энэ жэлдэ манай институдые 35 хүн дүүргэжэ, эрдэмтэ-зоотехник гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олоһон байна,—гэжэ тэрэ хэлэнэ. Нүхэр Давыдов институт дүүргэгшэдые халуунаар амаршалаад, саашадаа социалистическэ хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхэдөө амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Удаань гүрэнэй шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ, хүдөө ажахын наукануудай кандидат нүхэр Хамаганов гүрэнэй экзамен институт дүүргэгшэдэй һайнаар үгэһыень тэмдэглээд, хүдөө ажахыда амжалта ехэтэйгээр ажаллахыень хүсэбэ.

Институдай багшанарай зүгһөө малай тэжээлэй кафедрые даагша, хүдөө ажахын наукануудай кандидат нүхэр Александрова даатан ажалдаа үнэн сэхээр, оролдостойгоор хандажа, институдайнгаа нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябагты гэжэ залуу эрдэмтэ-зоотехнигүүдтэ захиба.

Дүүргэжэ гарагшадай нэгэн, эрдэмтэ-зоотехник Ж. Г. Громов трибунада гаража, үгэ хэлэбэ.

— Институдаа бидэнэрэй дүүргэжэ гаралга—КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые советскэ ... даг бэелүүлжэ байһан ... тэй тудаа. Тиин бидэнэр ... луу мэргэжэлтэдтэ энэ ... шиидхэбэринүүдые хэр... рэнь бэелүүлхэлсэхэ зол... —гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Мүн хадаа бидэнэй ажабай... эгээл бэйр баясхаланта... нүүдэй нэгэн гэшэ. ... хүдөө ажахын талаар ... эрдэмтэй болоһоной ... гартаа абабабди. Би ... мүн хамтадаа институт ... гэшэдэйнгээ нэрэһээ ... түрэл Коммунистическэ ... ти, Советскэ правитель... анхарал оролдолгын түлө... рые хүргэнэб.

Табанжэлэй турша соо ... рал оролдолго гаргажа, ... ниие Эхэ орондоо, ... мүн арадтаа аша ... гаар хүдэлхэ мэргэжэлтэ... тоһоноиль түлөө инстит... гаа багшанарта мүн ... хүргэнэб,—гээд нүхэр ... үгөө дүүргэбэ.

КПСС-эй горкомой, ... ской райкомой секр... нууд нүхэд Дондуков, ... зоров, БМАССР-эй ... ажахын министрын ор... нүхэр Хазагаев гэгшэд ... тут дүүргэгшэдые амар... зууреа, хүдөө ажахые ... хэ тухай парти, прави... вын табиһан тон ехэ зор... нуудые дүүргэхэ хэрэгтэ... жалтатайгаар хабаадалса... урьалба.

Институт дүүргэгшэд ... республикын колхоз, ... МТС-үүдтэ, мүн хүдөө ... ластьнуудта хүдэлмэри... гараха юм.

Дүүргэгшэдэй дундаһаа ... саран Самбуев шалгарһа... дээй диплом абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зоов... нарна институт дүүргэ... Дундань Самбуев нүх... дипломоо харуулжа бай...

текстнь Б. Цыремпилов...
фотонь С. Доржиев...

Эмдэ ородог үнэтэ зүйлнүүд

Эд хэрэглэгшэдэй кооперации эмдэ ородог элдэб ургамал, жэмэсүүдые жэл бүри суглуулжа, медицинскэ промышленностьдо тушаадаг юм.

Манай эндэхи зон нохойн хоншоор, үхэр таряа болон хуһанай гүлгэ суглуулха, түүхэ ехэ арга болломжотой. Зүгөөр эмдэ ородог ургамалай зүйлнүүдые саг соонь суглуулха хэрэгтэй.

Хуһанай гүлгые монсойжо байха үедэнь, март, апрель һарада суглуулдаг юм.

Нохойн хоншоорые августын хуушаар, сентябрь һарада, хүсэд эдеэшэхэ үедэнь, зүгөөр эдеэнэйнь дэн ниялсайхаһаань урид, хатуушаг байхадань түүхэ хэрэгтэй.

Үхэр тараяс хабар, намар колхозуудай тараагаа сэбэрлэжэ, хиидхэжэ байхадань суглуулха, түүхэ ёһотой.

Сельпогой бүхы магазин, лавканууд эмдэ орохо эдэ зүйлнүүдые тушаан абадаг. Эмдэ ороxо хатаагданхай тараанай 1 килограммай түлөө 20 түхэриг түлэхэ, нэгэ килограмм хуһанай гүлгэнэй түлөө 8 түхэриг түлэхэ, нэгэ килограмм нохойнь хоншоорто 3 түхэри... байна.

Эмдэ ороxо ургамалай ... дые хатаахадаа, нэгэн гэб... һалхинай сохижо байхаа... соо, үгы гэбэл, түлигэд... пэешэн соо хатааха ёһото... наранда хатаахада, эмдэ о... гамалнуудай шанарынь ... хаһаа гадна, тэрэниие эмд... шадахаар бэшэ болгодог.

Эмдэ орохо ургамалнууд... гаяа хуһанай гүлгые ех... луушуул суглуулха гэжэ ... Тиимэһээ ВЛКСМ-эй ... Комитет ба Центросоюз... болбол элүүрые хамгаал... лэмжые хангахын түлөө эм... ургамалнуудые суглуулга... эмхидхэгты гэжэ Советск... бүхы комсомолецүүдые, ... дые, һургуулинуудай үр...

1956 ондо энэ шухала ... рине ёһотой һайнаар эмх... гэрэлгэ комсомолецууда... нүүдэй болон һургуулиин ... уялга мүн.

И. Прос...

Бурмонкоопсоюзай ... управлениин ...

ТОБШО ҺОНИН

★ Торнин аймагай колхозууд болон һургуулинуудай хоорондо холбоо бариасаан улам бэхижүүлэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз Үлэгшэнэй дунда һургуулитай договор баталжа, тус һургуулида үгэхэ гэжэ 20 мянган түхэриг һомолоо. Һургуули өөрынгөө талаһаа колхоздо шефскэ болон бусад туһаламжа үзүүлхэ уялга абаба. Мүн «Улаан Бургалтай» колхоз һургуулитаа договор баталаа.

Б. Сагаев.

★ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай литературна факультедэй 1-дэхи курсын студентнүүд «Механлит» заводые шефтээ абаһан юм. Һаяхан студентнэр түмэрэй заводта суглуулха воскресник эм... лээ.

Мүн студентнүүд ба заво... дэлмэрилэгшэд апрель со... шефскэ хүдэлмэриин хамт... табяа.

Ж. Базар...

◆ Түнхэнэй аймагай ... нина» колхозой хонишод ... гууд Д. Мушаева 86 хо... хурьга, Д. Ангаева 89 ... хурьга, Д. Буржанова 88 ... 89 хурьга абаад, бүрин ... түлжүүлжэ байна.

Б. ...

Редакторай ...
О. ГОМ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-22. заместителя редактора—32-74. отв. секретаря—27-37. партийной жизни, сельского хозяйства — 4-59. пропаганды и переводов ... культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00729 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №